სახალხო გაზეთი

№ 756 პარასკევი, 23 ნოემბერი 1912 წ. № 756

განცხადების ფასი: ჩვეულებრივი სტრიქონი პირველ გვერდზე პეტიტით დირს 15 კ., უკანასკნელზე 10 კ. სხვა ადგილებიდან კავკასიის გარეშე მიღებულ განცხადებათა ფასი: სტრიქონი პეტიტით ტექსტის წინ 20 კ., უკან 10 კ. სამგლოვიაროდ განცხადების დებეჭდვა პირველ გვერდზე თითო-ჯერ სადამოს 4 საათამდე ღირს 3 მ. 4 საათის შემდეგ შეიდება მხოლოდ თვით სტამბა „შრომა"-ში, მუხრანის ქუჩა, და ეღირება 4 მანეთი.

განცხადებანი იმ პირთა, ფირმათა და დაწესებულებათაგან, რომელნიც კავკასიის გარეშე არიან, ან მთავარი კანტორები და განყოფილებანი აქვთ, შეიდება მხოლოდ საეკბრო სახლის ლ. და მ. შეტცლ და ამხ.-ბის განცხადებათა ცენტრალურ კანტორაში მოსკოვში, მიასნიცკის ქ., ს. სიტოვისა და მის განყოფილებებში: პეტერბურგში--მორსკაია 11, ვარშავაში--მარშალკოვსკის ქ. 130, პარიზში--ბირჟის მოედანი.

ხელის მოწერა და დასაბეჭდი განცხადებები მიიღება „სახალხო გაზეთი"-ს რედაქციაში და კანტორაში ყოველ-დღე კვირა-უქმეების გარდა, დილის 9 საათიდან 3-მდე. საღამოთი 5-დან 7-მდე.

ხელ-მოუწერელი წერილები არ დაიბეჭდება; დაუბეჭდავი მცირე წერილები და კორესპონდენციები სულ არ ინახავენ; ინახავენ მხოლოდ თვით მხოლოდ დიდი წერილები და მოთხრობები. არადამაკმაყოფილებელ პარაკაგი შეიძლება ყოველ-დღე, კვირა-უქმეების გარდა, დილის 10 საათიდან ნაშუადღევის 3 საათამდე. ადრესის ცვლილებისთვის—40 კაპ.

რედაქცია და კანტორა იმყოფება: ტფილისში, სასახლის ქ., სარაჯიშვილის სახ. № 6. ფოსტის ადრესი წერილებისა და ფულისთვის: ტფილისი, ქართული „სახალხო გაზეთი" 190.

ტელეფონი № 12-29

გაზეთის ფასი წელიწ. 8 მ. 50 კ. ცალკე № ყველგან 5 კ.
„ „ თვეში — 75 კაპ. დამატებანი 7 კ.

ყოველ-დღიური საპოლიტიკო და სალიტერატურო გამოცემა.

კანტორისაგან

1912 წ. პრემია „გრდემლის" მიცალებად უკანასკნელი ვადა არის მომავალ წლის 1 იანვარი, ამიტომ ვთხოვთ ყველას, ვისაც პრემია ერგება, ამ ვადამდე უსათუოდ მოიკითხონ, რადგანაც 1 იანვრის შემდეგ პრემია ადარ შეენახებათ და ყოველნაირი მიწერ-მოწერაც მიმდინარე წლის პრემიის შესახებ

. უყურადღებოდ იქნება დატოვებული.

სახალხო გაზეთი სურათებიანი დამატებით მიიღება ხელის მოწერა 1912 წლისათვის.

(არ მიიღება ხელის მოწერა ცალკე, უდამატებოდ და არც სურათებიანი დამატება იყიდება ცალკე).

წელიწადში ღირს 8 მან. 50 კაპ.

1 გიორგობისთვიდგან წლის დავლევამდე ღირს | 8 მ. და 50 კ.

თვეში ღირს — — 75 კაპ.

(როგორც ქალაქში, ისე ქალაქ გარედ).
საზღვარ-გარედ თვეში ზედ-მეტი 25 კაპ.

წლ. ხელის მომწერთ (რომელთაც პრემია „გრდემლი" ერგებათ) 8 მან. 50 კ. უნდა ჰქონდეთ გადახდილი შემდეგ ვადებზე: პირველად 3 მ., 1 მარტისათვის 5 მან., 1 მაისისათვის 7 მ. და 1 მ. 50 კ. 1 ივლისამდე.

გაზეთის გამოწერა შეიძლება მხოლოდ თვის 1 რიცხვიდან, მხოლოდ სრული თვეებით და მხოლოდ მიმდინარე წლის ბოლომდე.

გაზეთს, ფულის აღების უფლებით, არსად არავითარი აგენტი არა ჰყავს (გარდა წ.-კ. ს. მთავარ გამგეობის ტფილისის წიგნის მაღაზიისა) და ამიტომ პასუხს აგებს მხოლოდ იმ შემთხვევაში, როდესაც ფული ან ფოსტით არის გამოგზავნილი, ან პირდაპირ კანტორაშია მიღებული.

რედაქცია დაუბეჭდავ ნაწერების შესახებ ავტორებთან მიწერ-მოწერას არ ჰმართავს, თუნდ საპასუხო მარკაც იყოს გამოგზავნილი და დაუბეჭდავ წერილებსაც არ ინახავს. დანარჩენ შემთხვევაში ყოველ შეკითხვის ან რაიმე ცნობის შესახებ საპასუხოდ საჭიროა **ფოსტის მარკა.**

დანარჩენი პირობები იხ. გაზეთის სათაურში.

მიხეილი დ. **ნატალია ეღენტი** და **შვილები** მათი: **მარიამი, სერგო, ივანე** და **გრიშა** გულითადის მწუხარებით აუწყებენ ნათესავთა და ნაცნობთ, რომ უდროოდ გარდაიცვალა პირველთა საყვარელი შვილი, ხოლო მეორეთა ძვირფასი ძმა

იურიევის უნივერსიტეტის სტუდენტი

დ ა თ ი კ ო. 820

ტელეფ. № 795. **ქართული თეატრი** ტელეფ. № 795.
შაბათს, 24 ნოემბერს,
ქართული დრამატ. საზოგად. დასის მიერ წარმოდგენ. იქნება:

ქ-ნ ნ. ჯავახიშვილის საბენეფისოდ

მ ე ე ო რ ე დ სრულიად ახალის **მიზან-სცენებით**

ცნობილი ისტორიული პიესა ალ. სუმბათაშვილი-იუჟინისა **ღ ა ლ ა ტ ი,** დრამა 5 მოქ. თარგმანი გრ. ყიფშიძისა.

ზეინაბის როლს შეასრულებს ქ-ნი **ნ. ჯავახიშვილი.**

ამ პიესისათვის დახატულია საგანგებოდ ახალი დეკორაციები მხატვარ გ. ნაღებაშვილის მიერ. ✦ **შეკერილი ახალი ტანისამოსი.** ✦

მონაწილეობენ: ქ-ნნი: გოგოლაშვილი, დავითაშვილი, ქიქოძე, ჩერქეზიშვილი, ჯავახიშვილი; ბ-ნნი: აბაშიძე, აბდუშელი, ალექსიძე, გუნია, გედევანოვი, მესხი, მატარაძე, მგალობლიშვილი, სარ ული, ციციშვილი, შალიკაშვილი.

დასაწყისი სალ. 8 საათზე. ადგილ. ფასი საბენეფისოდ.

ანონსი: კვირას, 25 ნოემ. **დილით** წარ. იქნება „პატარა კახი". ისტორ. დრ. **პაკაია.**
1578 რეჟისორი **ვახ. შალიკაშვილი,** ქართული დრამატ. საზოგად. ადმინისტ.

„ახალი კლუბის" მამასახლისთა საბჭო

აცხადებს კლუბის წევრთა და მუდმივ სტუმართა საყურადღებოდ, რომ

1913 წ. საწევრო ბილეთების განახლების ვადა

განისაზღვრება 20 ქრისტეშობისთვემდე 1912 წ.

ბილეთები მიეცემა „ახალი კლუბის" კანტორიდას ყოველ დღე დილის 10 საათიდან ნაშუადღ. 2 ს.-დე და საღ. 9 ს.-დან შუაღამის 12 ს.-დე. 1611

დაიბეჭდა და **იყიდება ა ხ ა ლ ი წ ი გ ნ ი**

„ფილოქსერა და მასთან ბრძოლა,"

შედგენილი **თ-დ ს. მ. ჩოლოყაშვილის** მიერ,
გამოცემა **თ-დ დიმ. ერ. ჩოლოყაშვილისა.**

წიგნი შეიცავს 101 გვერდს, დასურათებულია 21 სურათით ღირს 30 კ., წიგნი ისყიდება წერა-კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოების წიგნის მაღაზიაში, ქართულ სასოფლო-სამეურნეო საზოგადოებაში და ამავე საზოგადოების ქართლის და კახეთის აგრონომებთან. 819

გამოსულია და იყიდება

ნ. ფიუკაშვილის

პიესა **„მეგობრობა",** დრამა 4 მოქმედებ. ფასი 30 კაპ.

დოქტორი მედიცინისა ბერლინის უნივერს. **გ. გ. მეგრაბიანცი**
წამლობა ჭლექისა. ფილტვებისა, ძვლ.-ისა, და სხვა ორგანოთა **ტუბერკულინ**

შინაგან სნეულებით ავადმყ. წამლობა კიდევ რადიისა და ელექტრონის პრეპარატებით. იღებს ყოვ.-დღ. **ახალ ბინაზე** დილ. 9—12 ს. და საღამ. 5—7 საათ. ადრესი: **სოლოლაკი,** ბებუთოვის ქ., № 23 (განოვისქ. კუთხე). **ტელეფ. 7—92.** 777

შეიძლება დაკვეთა:

ილია ჭავჭავაძის თხზულებანი

ეძიმ მიხეილ გედევანიშვილის საგანგებო გამოცემა

წიგნი დაიბეჭდება ძვირფას ქაღალდზე; ილიუსტრაციებით; ძვირფასი ყდით; შეიცავს დაახლოვებით 600 გვერდს; მოთავსებული იქნება ყველა

ლექსი და ბელეტრისტული ნაწარმოები,

(აგრეთვე ჯერ დაუბეჭდავიც); ჩაერთობა მგზნსნის ვრცელი ბიოგრაფია და მისი ნაწარმოებების კრიტიკული განხილვა. ფორმატი in quarto.

ფასი 8 მანეთი, რომლის გადახდა შეიძლება სამ ნაწილად; 3 მან. ხელის მოწერისთანავე, 3 მ. ენკენისთვეში და 2 მ. გიორგობისთვეში. ვინც 100 ცალზე ნაკლებს არ გამოიწერს, 10% დაეთმობა. გასაყიდად წიგნი არ გამოვა. დამკვეთელთ წიგნები დაურიგდებათ 1913 წელში.

წიგნის დაკვეთა შეიძლება: ტფილისში, ყორდანოვის ქუჩა, № 20, ექიმ მიხეილ გედევანიშვილთან; და წერა-კითხვის საზ. წიგნის მაღაზიაში.

ქუთაისში—წ. კ. ს. მდივან იასონ ფოთში—იონა მეუნარგიასთან. სამტრედიაში—ბ. ი. სტურუასთან. სიღნაღში—ექ. ჯანდიერთან. სოხუმში—ნიკო თავდგირიძესთან. ჭიათურაში—წ. კ. გ. ს. ირ. დეკანოზიშვილთან.

✦ ბაქრაძესთან და იოსებ ოცხელთან
✦ თელავში—თამარ აბაშიძესთან.
✦ ხონში—ეფროსინე ჭიჭინაძესთან.
✦ ბაქოში—ილია აგლაძესთან.
✦ ოზურგეთში—ექ. დიმ. ერისთავთან.
✦ ერევანში--ელენე ვირსალაძესთან

ბათომში—ს. მდივანთან. კავკაზში—სოფიო კალანდარაშვილთან. გორში—ნიკო ლომაურთან. ახალციხეში—როზალია ალელიშვილთან ვინც წიგნის დასაკვეთად ფულს ფოსტით თვით გამომცემლის სახელზე გზანის, მათთვის გასამართლებელ საბუთად საკმარისია თვით ფოსტის კვიტანცია. 1153

ტ ფ ი ლ ი ს ი ს კ ე რ ძ ო ს ა მ კ უ რ ნ ა ლ ო

ახლად გადაკეთების შემდეგ, ავადმყოფები მიიღებიან ძველებურ ძუჩა, საკუთ. სახლი, № 7, ვიხეილის პროსპექტისა და ვეტცელის სასტუმროს ახლ.

ტ ე ლ ე ფ ო ნ ი № 590.

სტაციონალური განყოფილება მოწყობილია 50 საწოლით, ცალკე ნომრებით და საერთო ოთახები განსაკუთრებითი სამშობიარო განყოფილება.

მწოლიარე ავადმყოფთა მიღება შეიძლება ყოველ წამს, გარეშე მოსიარულე ავადმყოფებს მიიღებენ შემდეგი ექიმები-სპეციალისტები:

შინაგანი სნეულებანი.
დავითიანი რ. ს. (ყოველ დღე) 1—2.
მანსვეტაშვილი ვ. მ. (ორშაბ., ოთხშაბ. და პარასკ.) 2—3.
მაღალაშვილი გ. გ. (სამშაბ. და შაბათობით) 10—12.
მიქელაძე ს. ა. (ყოველ დღე) 12½—1.
ფედოროვი ე. ბ. (ყოველ დღე, გარდა ოთხშაბ. და კვირისა) 12—1.

ქირურგიული სნეულებანი.
მარკევიჩი ვ. ლ. კონსულტატი ყოველ-დღე 11½—12½
მელიქიშვილი ნ. მ. (ყოველ დღე) 10—1.
ფარადოვი რ. ბ. (ყოველ დღე) 12—1.

ქალთა და ბავშვთა სნეულებანი.
ექიმი-ქალი **ჭერბიცკი-ფირადოვისა ლ.** (ყოველ დღე) 11—12.
თიკანაძე ი. ე. (ყოველ დღე) 1—2.
მელიქიშვილი ნ. მ. (ყოველ დღე) 10—1.
სულაკოვი ა. ი. (ყოველ დღე) 12—1.

ბავშვთა სნეულებანი.
ექ. ქალი **ბაქრაძე-დედაბრიშვილისა** (ყო დღე, გარდა ოთხ.) 1—1½ ს.
მიქელაძე შ. ა. (ყოველ დღე) 12½—1.
ფედოროვი ე. ბ. (ყოველ დღე გარდა ოთხშაბ. და კვირისა) 12—1.

ნერვიული სნეულ. და ელექტ.
გედევანიშვილი მ. ა. (შაბათობით) 10½—11.
დავითიანი რ. ს. (ყოველ დღე) 1—2.
ფონდოეკი, გ. ს. (ყოველ-დღე) 1—2 ს.

ყელ. ყურ. და ცხვ.
ათენიანცი ნ. ა. (ყოველ დღე) 12½—1½
ორეშბოვსკი ნ. ს. (ყოველ დღე) 2½—3.

თვალის სნეულ.
მუსხელიშვილი ვ. ს. (ორშაბათობით, ოთხშაბ. და პარასკ. 2—2½.

ბალნ. ფიზიოთ.
დიასამიძე ა. ნ. (ყოველ დღე) 1—1½.

სამკურნალოს აქვს მოწყობილი საკუთარი სამიკროქიმიო და საბაქტერიოლოგიო ლაბორატორია. სისხლის გასინჯვა, ათაშანგ. **Wasserman.** რეაქციისათვის 50 კ., საწოლები ½ მ. დაწყებული. ცალკე ოთახი 5 მანეთიდან. მშობიარობა 10 დღე წოლით ღირს 40 მ. ოპერაციები, კონსულიუმი, შარდის ბუშტისა და მილების კატეტერიზაცია; **606** „ **914** და **წამლის ზემოქმედება,** ელექტრონით წამლ., მასსაჟი, ყვავილისა ცრა, ძიძათა შემოწმება და სხვა შეღავათიანი საფასურით. წ. 1010.

გამოსულია და იყიდება

ი. გედევანიშვილის პიესა

„გ ა მ ც ე მ ი"

დრამა 3 მოქმედ. ფასი 25 კ.

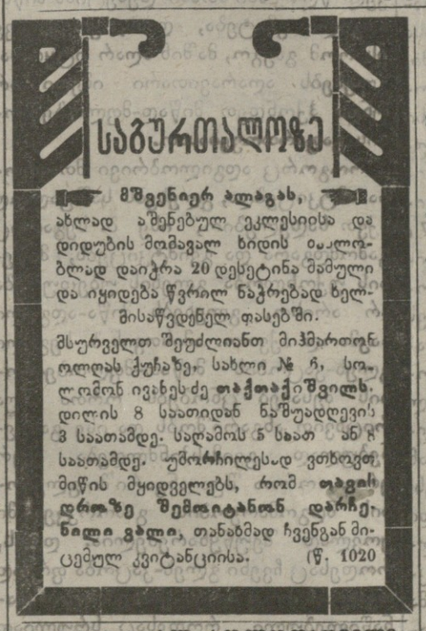

მშვენიერ ალაგას,

ახლად აშენებულ ეკლესიისა და დიდების მომავალ ხიდის

-ლობლად დაიკრა 20 დესეტინა მამული და იყიდება წვრილ ნაგრებად ხელმისაწვდენელ ფასებში.

მსურველთ შეუძლიანთ მიჰმართონ ოლღას ქუჩაზე, სახლი № 8, სოლომონ ივანეს ძე **თაქთაქიშვილს.** დილის 8 საათიდან ნაშუადღევის 3 საათამდე. საღამოს 5 საათ. ან 8 საათამდე. **უმორჩილესად** ვთხოვთ მიწის მყიდველებს, **რომ თავის დროზე შემოიტანონ დარჩენილი ვალი,** თანაბამად ჩვენგან მიცემულ კვიტანციისა. (წ. 1020

ექიმი ალ. სოლოლაშვილი იღებს ავადმყოფებს 9—2 საათ. და 4—5 საათ. გოლოვინის პრ. № 12. 1334

ექიმი ა. ნ. დიასამიძე კანისა და ვენერიულ ავადმყოფებს იღებს ყოვ.-დღე ნაშუადღ. 2—3 ს. საღამ. 6—7 ს. ხუთშაბ. მხოლოდ დილ. 8—9 ს. კვირ. ავადმყ. არ იღებს. მოსკოვის ქუჩა. № 3, ს. გაბაშვილისა.

ვაგზლის კერძო სამკურნალო

გარედან ყოველ დღე მოსიარულე ავადმყოფებისთვის.

ვაგზლის ქუჩა, № 8. ტელეფონი № 695.

ე ს. ვაშაკიძე. ყოვ. დღე, შინაგან ავადმყ. 9½—10 ს.

ა. ნ. დიასამიძე. ყოვ. დღე, კვირ. გარდა. სიფილ. კანისა და ვენერ. 11—11½ ს.

ბ. ბ. ბოპოვი. ყოვ. დღე, კვირ. გარდა ყელ, ყურ და ცხვ. სნეულ. 11—11½.

ექ. ქალი იოსელიანისა—იღებს ქალთა ავადმყოფებს. სამშ ბ-ოთობით ხუთშაბათობით და შაბათობით 11—11½ საათ.

ნ. მ. მელიქიშვილი. ქირურგიული ქალთა ავადმყ. 1—2 ს.

ივ. გომბარელი.—ყ.-დღ. შინაგ. 2—3 ს. მიკროსკოპიული, ბაქტეროლოგიური-ქიმიური გამოკვლევანი; აგრეთვე ყვავილის აცრა და ძიძების გასინჯვა. ფასი რჩევისათვის 50 კაპ.

ოპერაციები და კონსილიუმი მოთიგებით,

წამლობა „606"-ი 1018

ექიმი **კბილისა** **ნინო ჩიტილაძე** იღებს დილით 9—2 ს. საღ. 5—7 ს. ოლგას ქუჩის შესახვევი № 5, სახლი მაჭარაშვილისა

ექიმი **კბილისა და ღრძილებისა** **ჯ. ა. ძაჯაია** იღებს ავადმყოფებს დილით 8—2 ს. საღამოთი 3—7 საათამდე. ელისაბედის ქუჩა, № 151. დიდუბე 1049

ელექტრონისა და რენტგენის სამკურნალო

მიხ. გედევანიშვილისა

ავადმყოფებს იღებს ყოველ-დღე დილ. 12—1 ს., საღამოს 6—7 ს., გაშინჯვა და გადაღება რენტგენის სხივებით ვერა. ყორღანოვის ქ. № 20. წ. 1022

ექიმი **ი. კ. აბაკელია** იღებს **შინაგან** და **ბავშვთა სნეულებიან** ავადმყოფებს ყოველ დღე საღამოს 4½—6½ საათ. **ელისაბედის ქ. № 7,** ვორონცოვის ძეგლის პირდაპირ. 789

ექიმი **ქ ა ლ ი** **დ. ბ. საყვარელიძე.** იღებს ავადმყოფებს ქალისა და საბებია. ნაშუადღ. 1—2 ს., საღამოს 5—6 საათამდე.

კიროჩნის ქუჩა, № 9. 595.

ექიმი **პ. ა რ დ ა ზ ი ა ნ ი** შინაგან და ბავშვებ. ავადმყ (სპეციალ. ფილტვებ. სნეულ. რევმატიზმიქარები) ტფილისი, ალექსანდროვის ქუჩა № 3. 11—2 ს. ს. ღ. მ. 5—7. 1045.

ექიმი **ს. ი. ბ ძ ე ლ ი შ ვ ი ლ ი** იღებს ავადმყოფებს შიგნეულ და ვენერიულ ავადმყოფებს, დილით 9—12 ს. და საღამოს 6—8 ს. **დ ი დ უ ბ ე,** საგურამოს ქუჩ. № 21, სახლი ხრამელაშვილისა. 1411

ექიმ **ი. ე. ჯ ა შ ი** **განაგრძობს** ავადმყოფ. მიღებას დედათა და სადოსტაქრო ავადმყოფ. ექიმობა ბავშვების ძვალთა ტბლექისა ფიზიკურ-მექანიკურ საშუალებით. დილის 11—1 ს. საღ. 5—8 ს. დიდი ვანქის ქ. № 6. ტელეფონი 107. 791

ექიმი **ი. ი. ბ ე რ ი შ ვ ი ლ ი** სწავლობს **საშარდე** ორგანოთა., **ათაშანგისა** და **კანის** ავადმყ.; **გასხერშანის** რეაქციით იკვლ. ათაშანგ. მოწამლ. სისხლს. მიღება ნაშუადღ. 3—5½ ს. **ელისაბედ. ქ., № 94,** საფოსტო განყოფი. პირდაპირ. 1530

სამტრედიაში

ექიმი **ე. ქ. ა ბ უ ლ ა ძ ე** ჩამოვიდა და იღებს ავადმყოფებს ყოველ დღე.

აგრეთვე **სწამლობს 606-ით.** 1576

ტფილისი, 23 ნოემბერი

სამინისტროს განზრახვანი და ჩვენი ქვეყანა.

ქალაქების და საერებო თვითმართველობანი რომ სრული არ არის, ამას ეხლა მთავრობაცა ჰხედავს. იბადება ახალ-ახალი პროექტები ამ თვითმმართველობათა რეფორმისა, მაგრამ საქმე ერთის ადგილიდან ვერ დაძრულა. სამინისტროს ორნაირი მიზანი დაუსახავს: 1) შემოღება საერებო თვითმმართველობისა იმ ადგილებში, სადაც ჯერ არ არის შემოღებული და 2) რეფორმა უკვე არსებულ თვითმართველობათა. ამის მიხედვით, შინაგან საქმეთა სამინისტროს აზრადა აქვს 1903 წლის 2 აპრილის საერებო დებულება გაავრცელოს შემდეგს გუბერნიებზე: არხანგელსკისა, ვილნოსა, გროდნოსა და კოვნოსა; 1890 წლის 12 ივნისის დებულება კი—ბალტიისა და ვისლის მხარეზე. ასეთივე რეფორმები ჰსურს შემოიღოს რუსეთის სხვა ადგილებში და, სხვათა შორის, ციმბირშიაც.

ჩვენი ქვეყანა ამ შემთხვევაშიაც დავიწყებულია.

მინისტრთა საბჭომ ერთს დროს უარ ჰყო ნამესტნიკის პროექტი საერობო თვითმმართველობისა, და სამაგიეროდ კი არაფერი შეიმუშავა. ამ რიგად, დღეს, როგორც ეტყობა, საერობო თვითმმართველობის შემოღებისთვის ჩვენში არც ნამესტნიკი ჰფიქრობს და არც შინაგან საქმეთა სამინისტრო. ნამესტნიკი ოომ არა ჰფიქრობს, ეს იქიდანა სჩანს, რომ იგი არამც თუ საერობო თვითმმართველობის კანონ-პროექტს არ ადგენს, არამედ ხაზ-გასმით იმეორებს, რომ საჭიროა წინასწარ რეფორმებით ნიადაგის მომზადება საერობო თვითმმართველობისთვისაო. როგორც ჰხედავთ, ძველებური კატეგორიული კილო აღარ არის. თუ წინად ამიერ-კავკასია ერობისთვის მომზადებულად იყო მიჩნეული, ეხლა ასე აღარ არის. ეხლა ნიადაგის მომზადება ყოფილა საჭირო. ყველა ეს რომ მივიღოთ მხედველობაში, უნდა დავრწმუნდეთ, რომ ნამესტნიკის საბჭო ჯერ კიდევ მალე ვერ მოიცლის საერობო თვითმმართველობის კანონ-პროექტის შესამუშავებლად.

შინაგან საქმეთა სამინისტროც, რომელიც მზად არის საერობო თვითმმართველობანი ისეთს ადგილებში შემოიღოს, სადაც აქამდის არ იყო შემოღებული, უყურადღებოდა სტოვებს ამიერ-კავკასიას.

ერთად-ერთი გზა-და ის არის, რომ ამიერ-კავკასიის დეპუტატებმა სათათბიროში სათანადოდ გააშუქონ ეს საკითხი და არამც თუ მოითხოვონ ერობის შემოღება, შეიმუშავონ კანონ-პროექტიც. სათათბიროს ინიციატივად წამოყენებულ კანონ-პროექტების ბედი ყველას კარგად მოეხსენება; მაგრამ მაინც საჭიროა ამნაირ კანონ-პროექტის შემუშავება, საჭიროა მარტო იმიტომ მაინც, რომ სათათბიროში ამიერ-კავკასიის საერობო თვითმმართველობის საკითხი მორიგ საკითხად გადაიქცეს.

მეოთხე სათათბიროს.

პრეზიდიუმის არჩევის შედეგით ოპოზიცია „ქმაყოფილი დარჩა, სამაგიეროდ მემარჯვენენი შესწუხდნენ. პრესაც თითქმის ერთხმად აღნიშნავს, რომ როგორც როძიანკოს არჩევა თავმჯდომარედ, ისე საზოგადოდ პრეზიდიუმის არჩევნები ოპოზიციის გამარჯვებაა, როძიანკო მესამე სათათბიროს თავმჯდომარედაც იყო, მაგრამ მაშინ მის არჩევას ასეთი ძლიერი შთაბეჭდილება არ მოუხდენია. ეხლა რაღა მოჰხდა? ამის გამოსარკვევად საჭიროა გაითვალისწინოთ, თუ რანაირს იმედებს ამყარებდნენ მემარჯვენენი მეოთხე სათათბიროზე და როგორ დარწმუნებული იყვნენ, რომ იქ ბატონობა მათს ხელში იქნებოდა. მაგრამ მოჰხდა ის, რაც არამც თუ მემარჯვენეთა, ოპოზიციის მოლოდინსაც კი აღემატებოდა: სათათბირო გაცალებით ოპოზიციონური გამოდგა. ოქტომბრისტებმა, რომელთაც ხელმძღვანელ პაარტიის როდი ეჭირათ მესამე სათათბიროში, მთავრობის ნდობა დაჰკარგეს, ის ელემენტები, რომელნიც ოქტომბრისტებს მარტო იმიტომ მისდევდნენ, რომ მთავრობა იძულებული ჰხდებოდა მათზე დაყრდნობილიყო, მარჯვნით გადაიხარნენ და ან ზომიერ მემარჯვენეებს ამოუდგნენ გვერდით, ან ნაციონალისტებს. პროგრესიულად განწყობილი ნაწილი ოქტომბრისტებისა კი გადაიხარნენ მარცხნივ, პროგრესისტებისკენ. ამ რიგად იმ ადგილას, სადაც ოქტომბრისტია შედარებათა შედარებით ძლიერი საპარლამენტო ფრაქცია იყო, ეხლა ოქტომბრისტთა იმედ-გაცრუებული და ცოტა არ იყოს ნაწყენი უმკირესობა ზის. გარემოებამ ოქტომბრისტებსაც ოპოზიციონური ხასიათი მისცა. ოპოზიციას არა სჯერა, რომ ოქტომბრისტების ოპოზიციონური სულიერი განწყობილება დიდხანს გაგრძელდება. ეს მართალიც არის. მაგრამ დღესდღეობით კი ოქტომბრისტები იძულებულნი არიან ოპოზიციასთან იყვნენ და მასთან შეთანხმებულად იმოქმედონ.

მემარჯვენენი დარწმუნებული იყვნენ, რომ, როგორც ბატონები, პრეზიდიუმსაც თავის გუნებისას აირჩევდნენ. თავმჯდომარის კანდიტატურის განხილვის დროს ხომ მათი აზროვნება ლევაშოვსა და ხვოსტაკოვზე შორს ვერ მიდიოდა. ნამდვილად კი თავმჯდომარედ როძიანკო იქნა არჩეული და ვოლკონსკი კი ისეთს პირობებში ჩავარდა, რომ იძულებული გაჰხდა თავმჯდომარის ამხანაგის თანამდებობაზედაც კი უარი ეთქვა.

ცხადია მემარჯვენენი დამარცხდნენ. პრეზიდიუმის არჩევანმა რაოდენადმე გამოარკვია ძალთა განწყობილება, გამოარკვია, რომ მემარჯვენე უმრავლესობის შექმნა მეოთხე სათათბიროში შეუძლებელი გაჰხდება. ისეთი პირობები შეიქმნა, რომ სათათბიროში მტკიცე ცენტრი არ არის. უე

ველია როგორც მთავრობის, ისე ოქტომბრისტების გულის ყური იქითკენ იქნება მიქცეული, რომ როგორმე ცენტრი შეჰქმნას. მთავრობისთვის საჭიროა სათათბიროში ისეთი ელემენტი, რომელიც მხარს დაუჭერს, ერთის სიტყვით, საჭიროა მთავრობის პარტია. ვერც მემარჯვენენი და ვერც მემარხცენენი ასეთს პარტიას ვერ შეჰქმნიან. აი, აქ გამოჩნდება, რამდენად ხანგრძლივი იქნება, ოქტომბრისტთა ოპოზიციონერები. აქ გამოჩნდება, საითკენ იხრება ოქტომბრისტთა სიმპატიები—მემარჯვნეებისკენ თუ ოპოზიციონერებისკენ.

სათათბირო მალე დაიწყებს არსებითს მუშაობას და ამასაცა ვნახავთ.

სახელმწიფო სათათბირო

20 ნოემბრის სხდომა

(დეპეშათა პეტერბ. საგენტო).

როძიანკო თავმჯდომარეობს.

თავმჯდომარემ მიჰმართა სათათბიროს შემდეგი სიტყვებით: „უმორჩილესად ვთხოვ სათათბიროს წევრებს ფეხზე ადგომით მოისმინონ უმაღლესი ბრძანება (ყველა ფეხზე ადგა) ხელმწიფე იმპერატორმა დამავალა მე გადმოგცეთ მისი უუმოწყალესი მადლობა, სახელმწიფო სათათბიროს მიერ გამოთქმულ უქვეშევრდომილეს სიხარულის გამო მემკვიდრე ცესარევიჩის განკურნებისთვის“. სათათბიროს წევრები როძიანკოს სიტყვას ხანგრძლივი „ვაშას“ ძახილით მიეგებნენ.

სათათბირო შეუდგა თავმჯდომარის ამხანაგების არჩევას. იაროსლავის გუბერნიის დეპუტატს თავად **ურუსოვს** ამოუვიდა 197 ბარათი, ვოლკონსკის—173, და ექვს დეპუტატს—რამდენიმე ბარათი. აღმოჩნდა 167 ცარიელი ბარათი. კენჭი იყარა **ურუსოვმა:** მიიღო 217 თეთრი და 178 შავი ხმა. არჩევნების შედეგს ცენტრი და მემარცხენენი ტაშის ცემით მიეგებნენ.

თავმჯდომარემ მიჰმართა ვოლკონსკის: ჰსურს თუ არა კენჭი იყაროს თავმჯდომარის ამხანაგობის თანამდებობაზეო? ცენტრი და მარცხენა მხარეს ხმებია: „გთხოვთ!“ ხანგრძლივი ტაშის ცემა მემარცხენეებისა და ცენტრისა.

თავადი ვოლკონსკი. გმადლობთ, უარს ვამბობ (ძლიერი ტაშის ცემა მემარჯვენეების და ნაციონალისტებისა).

ლევაშოვმა მიიღო 5 ბარათი. კენჭის ყრაზე უარი განაცხადა.

ამის შემდეგ კრება შესწყვიტეს.

4 საათზე სხდომა განახლდა. რამდენიმე დეპუტატმა წინადადება მისცა სათათბიროს სხდომა პარასკევამდე გადაიდოსო. ხმის უმეტესობით წინადადება უარჰყვეს. თავმჯდომარემ სთხოვა სათათბიროს ბარათებით დაასახელონ თავმჯდომარის მეორე ამხანაგის კანდიდატი.

თავადმა ვოლკონსკიმ მიიღო 161 ბარათი, 4 დეპუტატმა რ მდენიმე ბარათი მიიღო.

თავმჯდომარე კიდევ შეეკითხა ვოლკონსკის, ჰსურს თუ არა კენჭი იყაროსო.

ვოლკონსკი. რადგანაც პირობები, რამაც მათქმევინა უარი კენჭის ყრაზე არ შეცვლილა, ეხლაც უარს ვამბობ. კიდევ უხდი მადლობას მათ ვინც ბარათებში დამასახელა. (ტაშის ცემა მარჯვნივ).

თავმჯდომარემ განაცხადა: გადაიდოს თავმჯდომარის მეორე ამხანაგის არჩევა პარასკევისთვის. სათათბირო დასთანხმდა თავმჯდომარის განცხადებას. შეუდგნენ სახელმწიფო სათათბიროს მდივნის არჩევას.

დმიტრიუკოვმა მიიღო 202 ბარათი, 4 დეპუტატმა რამდენიმე ბარათი. ცარიელი იყო 174.

კენჭი იყარა დმიტრიუკოვმა—მიიღო 215 თეთრი და სამას ერთი შავი. არჩეული იქმნა დმიტრიუკოვი. დმიტრიუკოვის არჩევას ცენტრი და ნაწილი ოპოზიციისა ტაშის ცემით მიეგება.

სათათბიროში 71 დეპუტატმა განცხადება შეიტანა: „ჩვენ ქვემო ხელის მომწერთ, საჭიროდ მიგვაჩნია ადრესით მივმართოთ ხელმწიფე იმპერატორს, იმ ყოვლად მოწყალე მისალმების გამო, სათათბიროს გახსნის დღეს რომ უწყალობა სათათბიროს წევრებს“.

თავმჯდომარემ აღუთქვა, განცხადება მახლობელ სხდომაზე განიხილონო.

პრეზიდიუმის არჩევის გაგრძელება პარასკევისთვის გადადეს.

ახალი ამბავი

ტფილისი

✦ **ფრენა.** ხუთშაბათს, 22 ნოემბერს, ტფილისის სადღეო მოედანს იქით საკუთარი სისტემის მონოპლანით აფრინდა ქართველი ავიატორი ბესარიონ ქებურია, რომელმაც 7 მშვენიერი წრე გააკეთა ზემო ავჭალასა და ნაძალადევს შუა. ფრენამ 31 წუთსა ⅆ 10 წამს გასტანა, მიუხედავად იმისა, რომ შესამჩნევად ძლიერი ქარი იყო, რომლის სიმძლავრე 12 მეტრს უდრიდა ერთს წამში. დაწვრილებით ხვალ.

✦ **ვლ. მესხიშვილის იუბილეს გამო.** 21 ნოემბრისთვის ქართულ თეატრში დანიშნული იყო ქართულ დრამატიულ საზოგადოების გამგეობის კრება, სადაც მიწვეულ იყვნენ აგრეთვე ქართულ საზოგადოებათა და დაწესებულებათა წარმომადგენელნი. კრებას მსახიობ ვლ. ალექსიმესხიშვილის სასცენო მოღვაწეობის 30 წლის თავის აღსანიშნავი პროგრამა უნდა შეემუშავებინა. მიწვეულ პირთაგან კრებაზე ცოტანი გამოცხადნენ, რის გამოც გამგეობამ საჭიროდ სცნო, კრება დღეისთვის, 23 ნოემბრისთვის გადაედო. კრება მოხდება ნაშუადღევის 2 საათზე ქართულ თეატრში.

✦ **ი. ს. გოგებაშვილის ანდერძი** ტფ. ოლქის საწამართლომ გუშინ განიხილა. როგორც ვწერდით, განსვენებულმა მოღვაწემ თავის ქონება ქართველთა შორის წერა-კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოებას დაუთმო. სასამართლომ ანდერძი დაამტკიცა.

✦ **ტფ. სავაჭრო ბანკის წესდება,** როგორც ვწერდით, ვაჭრობა-მრეწველობის მინისტრმა დაამტკიცა. ბანკი მოქმედებას დაიწყებს მას შემდეგ, როცა წესდება სენატის უწყებებში გამოქვეყნდება. ბანკის საორგანიზაციო კომიტეტმა დაადგინა, აღძრას შუამდგომლობა, რათა წესდება სამინისტრომ ჩქარა გამოაქვეყნოს. ბანკის გახსნა განზრახულია 1913 წლის 1 თებერვლისთვის.

✦ **ვაჭართა შორის.** უძაღლესმა მთავრობამ ნება დართო, ტფ. ვაჭრებს საკომერციო გადასახადი გაწერონ მანთაშევის სასწავლებლების შესანახად. შესაფერი წესდება უკვე შემუშავებული და დამტკიცებულია. ვარაუდით ასეთი გადასახადი წელიწადში 20—25 ათას მანეთამდე მიაღწევს.

✦ **თავის მოკვლა.** 21 ნოემბერს თავი მოიკლა რომანტიულს ნიადაგზე ენფიანჯიანცის თამბაქოს ქარხანაში მოსამსახურე 18 წლის ქალმა სოფიო ადამის ასულმა ცვირკომ.

✦ **თავის მოკვლის განზრახვით** 21 ნოემბერს თავის ბინაზე (ტატიანას ქ., 6) მუცელში რევოლვერი დაირტყა პოლიციელმა ფილიპე თევდორეს ძე აგურეევმა, რომელიც სამკურნალო დახმარების აღმოსაჩენად მიხეილის საავადმყოფოში წაიყვანეს.

✦ **პროფესორ ა. ს. ხახანაშვილის ანდერძი** განსვენებულის ნათესავებმა გაუსაჩივრებიათ. განსაჩივრება შეეხება უძრავ ქონებას. უძრავი ქონება შეადგენს: სახლი, რომელიც განსვენებულმა გორის ქალაქის თვითმმართველობას უანდერძა და მიწას გორის მაზრაში.

✦ **სტუდენტი ი. გოგოლაშვილი.** უმაღლესის ბრძანებით განთავისუფლებულ იქმნა გადასახლებისგან. დღის შემდეგ აღარც პოლიციის ზედამხედველობის ქვეშ იქმნება.

✦ გუშინ დიდძალი ოქმები შეუდგინეს მეპურეებს ქალაქის მე-10, 11 და 12 უბანში.

✦ 20 და 21 ნოემბერს ტფილისში 34 უპასპორტო შეიპყრეს,

საზოგადოებანი და კრებები

✦ **კავკასიის სასოფლო-სამეურნეო საზოგადოების** წევრთა საერთო კრება დღეს მოხდება.

ადესა

✦ უნივერსიტეტის რევიზია 16 ნოემბერს დასრულდა. რევიზორები უკვე გაემგზავრნენ პეტერბურგს; თან წაიღეს ორი ყუთი დოკუმენტებით სავსე. დამტკიცდა, რომ სტუდ. იგლიცკი 8—XII—1910 წ. აკადემისტებმა მოჰკლეს. აუარებელი ფული აღმოჩნდა გაფლანგული. გერჩსა და კომპ. სამსახურიდან ითხოვენ. უფროსმა რევიზორმა პროფ. გიდულიანოვმა ყოფილ „ეგზამარიტ“ ვაკულინს, უნივერსიტეტის ამბების გამომძიებლისთვის გაზეთებში მადლობა გადაუხადა. რევიზია მაინც ბევრს არ აკმაყოფილებს, რადგან რექტორ ლევაშოვსა და ყოფილ პრორექტორ ალმაზოვს ნაკლებ შეეხო.

✦ დეპუტატად არჩეულ რექტორ ლევაშოვს სურდა რექტორადაც ყოფილიყო და დეპუტატადაც. როგორც გამოირკვა, კანონით ლევაშოვმა რექტორობისა **უარი** უნდა სთქვას.

✦ წელს ადესის უნივერსიტეტის **საქიმო ფაკულტეტი გაათავეს:** მიხეილ რატიანმა, იაკობ ცხვეთაძემ, ლუკა ცაგარელმა, სვიმონ ყიფშიძემ, (პირველი ხარისხით), თევდორე მესხმა, მიხეილ ნახუკრიშვილმა, ვასილ კლარჯეიშვილმა. **საბუნებისმეტყველო ფაკულტეტი:** ალ. გიგინეიშვილმა და შ. ჯაზაშვილმა.

✦ 2 დეკემბერს **სომხების სათვისტომო,** სტუდენტთა მეთაურობით ჰმართავს **საღამოს.** დიდი მზადება აქვთ. სხვათა შორის დაუკრავს მეთარეთა ორკესტრი და ჩვენებური დუდუკი.

✦ **ქართული საღამო** გადაწყვეტილია გაიმართოს 9-დეკემბერს.

ბათომი

✦ **ბათომი.** 18 გიორგობისთვეს ბათომის თვითმმართველობის დარბაზში ბ-ნმა **შალვა დადიანმა** წაიკითხა ლექცია: „ყაზბეგი და მისი ნაწერები“, საზოგადოება მრავლად დაესწრო და ლექციით კმაყოფილი დარჩა.

უეხვედრა პოეტ წერეთლთან*)

ეს მოხდა ამ წლის 22 მკათათვეს. სამხედრო—გზით ჩვენ რაჭაში ვმოგზაურობდით, ყვაკილოვანი მდელო ⅆ დიდებული ხევ-ხუვები რიონისა ამშვენებდა ამ მხარეს, საცა სცხოვრებდნენ იმერლები.

სოფელ ცეხს რო გავცდით, ორი ვერსის დაშორებაზე, იქვე მდინარის ახლოს, მწვანეზე სდგას უძველესი ეკლესია. ასე VII—VIII საუკუნისა. მისი ხუროთ-მოძღვრება ფაქიზია, სადა და გულუბრყვილოა, როგორც თვით ქრისტეს მოძღვრება თავის პირველ ხანებში. ეკლესიის ახლოს მოხმაურობს რიონი, მისი ქაფ-ნარევი ზვირთები მზის სხივებს ეთამაშებიან. მდინარის შხუილი ისე გაისმის ახლო-მახლო მიდამოებში, როგორც მთების მუსიკა. ორივე მხარეს მწვანე მთები ძოსჩანს სულ ალღლა, ალღლა მოსჩანს მოლურჯუ მთამთლად ტყით დაფენილი. ამ თვალწარმტაცს, მომხიბლავს და მოცინარე ბუნებას ზევით გადაფარებული აქვს ლურჯი, ღრმა სამხრეთის ცა. ღრუბლები ისე მიდი-მოდიან, ცაზე გეგონება აფრა აშვებული ხომალდი დასცურავს ზღვაშია.

ეკლესისიის ახლოს რომ გავიარეთ, დავინახეთ მწვანე მდელოზე გაშლილი ხალხი ყვავილებით თაღს, კამარას აკეთებდა, მეორე ჯგუფი ხალხისა ეკლესიიდან შარა გზაზე ჩასასვლელ ბილიკს აკეთებდა. ეს ხალხი გულმოდგინეთ და მეყაითად მუშაობდა და ამისთვის ბევრიც გაუკეთებია ეკლესიიდან შარა გზაზე ვერს ნახევარი მანძილი იყო და ეს გზა ისე გაემშვენიერებინათ მიხვეულ-მოუხვეულობით, რომ ადამიანის თვალს აამებდა.

აქ ჩვენ გავიგეთ, რომ აქ ეს მხიარული ხალხი დიდის ყოფით უპირებს დახვედრას თავის საყვარელ და პატივცემულ პოეტს—სამოცდა ათი წლის მოხუცს აკაკი წერეთელს. მთელ ღამეს გათენებამდე ხალხი იდღესასწაულებს აკაკის მოსვლას. სიტყვები, სიმღერა, ცეკვა-თამაში, განთიადამდე გასტანს.

შარა გზაზე აუარებელი ხალხი ირეოდა, თითქოს რომელიმე დიდ ქალაქში მოჰყეო. ხალხი თან და თან ემატებოდა. ქალი და კაცი, ახალგაზრდა და მოხუცი, ბავშვები და ჭაბუკნი სადღესასწაულოდ გამოწყობილნი, მშვენიერის კავკასიურ ტანის რხევით ეკლესიისკენ მიდიოდნენ. დედა-კაცებს ხელში ძუძუ მწოვარა ბავშვები ეჭირათ. მთელი იმერლობა, განურჩევლად მდგომარეობისა გამოშლილყო თავის საყვარელ პოეტის სანახავად. მუშა და ინტელიგენტი, გლეხი და ვაჭარი, წვრილი ხელოსანი ⅆ მღვდელი, მდიდარი ⅆ ღარიბი ყველა ერთის გრძნობით იყო გამსჭვალული, ყველა მოხარული იყო აკაკის ნახვით, ყველა ერთნაირად ამაყობდა მისი ნიჭით, ყველამ იცოდა, ის იყო ერთად-ერთი მბრწყინავი გენიოსი საქართველოსი,

ათასი ხალხი საზეიმოდ გამოწყობილი მოულოდნელად ელოდა აკაკის მოსვლას, რათა ღირსეულად დაჰხვედროდა მისი მადლიერი ხალხი. ყველას პირზე „აკაკი“ ეკრა, ყველას ხელში აკაკის ლექსთა კრებული ეჭირა. ბევრს მეტი სიხარულისაგან თვალებზე ცრემლი ჰქონდა მომდგარი. სოფლის შესავალშივე ჩინებულად იყო გამარეულები ⅆ ⅆ მორთული ვაკლ-ყვავილებით; სულ ბაღლზე ყანის ბალთებით იყო დაწერილი: „გაუმარჯოს აკაკის“—ყველა ახალი მორთული და მოკაზმული იყო ყვავილებით; აქ უფრო დიდ-ძალი ხალხი ირეოდა. თითო წუთობით ხალხი ემეტებოდა და ემატებოდა. ურმით მოიტანეს ორი უშველებელი რუმბი ღვინოთი. მოვიდა რამდენიმე ეტლი. ქუთაისიდან წამოსულა ხალხი დღესასწაულზე დასასწრებლად.

ქუთათურს მგზავრებს სახეზე დაღლილობა ეტყობათ, მაგრამ მაინც იცინიან, მხიარულობენ. იქვე ახლო დუქანში მგზავრები შენაყრდნენ პურით და ყველით. დუქნის წინ ზის დაღვრემილი ბოქაული. მისვე ახლოს იმყოფება რამდენიმე ოსი ჩაფარი. ბოქაული ერთად-ერთი რუსია ამ საეროვნო დღესასწაულზე. იგი თავის თავს კარგად ვერ გრძნობს; ხალხი ბოქაულს ალმაცერად უყურებს. დუქანს მიუახლოვდა რუსის მაწანწალა, „ბოსიაკი“, სალდათის ოგლეჯილ-დაფლეთილი მუნდირი ეცვა, თმები აწეწილ-დაწეწილი ჰქონდა. ეს მეორე რუსი იყო. დუქანში მაწანწალას მისცეს ჭური და იგი სადღაც მიიმალა. ბოქაული მტრულად უყურებს ეკლესიაში მიმავალ ხალხს. საღამოს ხუთი საათია. მზის სხივებში უკვე მოსჩანს ოქროს მზგავსი ძ ფები. აკაკი ჯერ არსად სჩანს. ხალხს მაინც მოთმინება არ ეკარგება. ახალი და ახალი ჯგუფი ეკლესიისკენ მიდის. ჩვენ, რადგანაც აკაკიმ დაიგვიანა წესიდან ქუთაისისკენ გავემგზავრეთ. გავიარეთ ერთი უმშვენიერესი, ულამაზესი ხევი რიონისა. აქ სალი კლდენი, თითქოს მდინარეს ეღობებიან წინ და უნდათ მისი მიმდინარეობა შეაჩერონო. რიონის ტალღები ძირს საშინელის ქშენით და კვნესით ინთქმებიან კლდის ძირში. რიონის მიმდინარეობა ამ ალაგას მოგვაგონებს მსწრაფლ მოვლინებულ ელვას. კლდის ნაპირებზე შერჩენილა ნანგრევები ძველი ციხე-გალავნებისა. ხალხის ფიქრებითა. ამ კლდეებზე იყო მიჯაჭვული პრომეთე-ამირანი. პრომეთეს სალი კლდენი ზეცას სწვდებიან თვისი სიმაღლით. მათი ძირი უფსკრულში ინთქმება, საცა გამძვინვარებული მდინარე მიჰყეფავს. აქაც ისევ ის ღრმა, ისევ ის ნაზი, ფაქიზი და ლურჯი სამხრეთის ცა გადაჰფარებია ამ მშვენიერ სანახაობას. აქაც ამ უალაგო ალაგას, საცა იშვიათად თუ შეხვდებით ადამიანს, აქაც აუარებელ ხალხს მოეყარა თავი ახალგაზრდანი მოსწავლე არიგებდნენ აკაკის იაფ-ფასიან წიგნაკებს. ჩვენ ეტლში მივიწვიეთ ერთი მოსწავლე, მისი სახე ფრიად სათნო და მომზიბლავი. ასე რომ ხალხის მიერ მისწრაფება მიწა-ადგილისაკენ ფრიად შეესაბამებოდა სინამდვილეს და ეს მისწრაფება ყველავ იქმნას გაცხოველებული, რომ აგრარულმა საკითხმა სათანადო მიმართულება მიიღოს.

მარტო ის რომ გაეთვალისწინებინა ბ. სეგალს, რომ ხაზინის ხელში დამიჯვნით უკვე არის გადასული მარტო ტფილისის გუბერნიაში 1.575, ნათესი დეს. მიწა-ადგილი, რომ გაეთვალისწინებინა მას ქუთაისის გუბერნატორის ის ცნობა, რომ ხაზინას სასამართლოების საშუალებით ყოველ წლივ ასი ათასი დესეტინა მიწა-ადგილი ემატება, დიახ, ყოველივე ეს რომ გაეგო, მაშინ აღარ იტყოდა, გლეხებს აღარავითარი იმედი არ უნდა ჰქონდეთ მიწად-მფლობელობის გაფართოვებასაო.

როგორც ადგილობრივი მთავრობა ამტკიცებდა, გლეხებს საშუალოდ აქვთ ნადელებიო, ისე ბ. სეგალიც გამომდგარა და გვიმტკიცებს, მიწების უქონლობა გლეხის უბედურება არ არისო, გლეხებს მიწა-ადგილი საკმაოდ აქვთო. ამისთვის ბ. სეგალი გლეხ-კაცობის მიწათ-მფლობელობის შესახებ ცნობებს ორთა შუა რიცხვით ანგარიშობს და ისე განყენებულად გვიმასპინძლდება. ჯერ ერთი, ორთა შუა ანგარიში გლეხობის მდგომარეობის გამორკვევაში ყოვლად შეუწყნარებელია. დღეს, როდესაც ჩვენი გლეხ-კაცობა ფრიად თვალსაჩინოდ არის ქონებრივად დანაწილებული, როდესაც სრულიად უმიწა-წყლობის გვერდით ვხედავთ 300—400 დესეტინიან გლეხებსა, რა სინამდვილეს უნდა გვიხატავდეს ორთა შუა ანგარიში? ამიტომაა, რომ როდესაც ბ. სეგალი ალაბარაკებს ყოვლად დამყაყებულ ძველის ძველ ციფრებს დაგვანახვებს, რომ სახაზინო გლეხებზე ქუთაისის გუბერნიაში მოდიოდა კომლზე 3,78 დეს., ტფილისის გუბ. კომლზე 13.24 დეს., სულზე ქუთაისში 1,18 დეს. ხოლო ტფილისში 3,95 დეს., ხოლო სხვა გლეხებს, რომელნიც მებატონეთა მიწა-ადგილებზე სცხოვრობენ, ქუთაისის გუბ. კომლზე 5 დეს. მოსდით, სულზე 1.45 დეს., ტფილისის გუბ. კომლზე 7,1 დეს., სულზე კი 1,98 დეს.,—ეს ანგარიში სრულიად არ შეესაბამება საქმის თანამედროვე მდგომარეობას და მხოლოდ აფუჩეჩებს იმ ნივთიერ სივიწროვესა და სიღატაკეს, რომელსაც ნამდვილად ვხედავთ ჩვენს გლეხ-კაცობის შორის.

დამტკიცებულად შეგვიძლიან ჩავთვალოთ, (ბ. სეგალმა კი ვერაფერი მოიყვანა საწინააღმდეგოდ,) რომ საქართველოს (და მთელ ამიერ-კავკასიის) აგრარულ საკითხის გადაჭრა მხოლოდ გლეხობის საწარმოვო ასპარეზის გაშლით მოხერხდება. არსებული მცირე მიწა-ადგილი გლეხობისა კი სრულიად უნდა მოისპოს. სერგეი ნიკოლოზის ძე პროკოპოვიჩი თავის უკანასკნელ საგულისხმო ნაწარმოებში[1]) ამტკიცებს, რომ გლეხ-კაცის რაციონალურ მეურნეობისათვის აუცილებლად რვა დესეტინაა საჭიროვო. თვით სეგალიც გვეუბნება, რაციონალური კულტურა აქ სამს დესეტინას მოითხოვსო. ბ. სეგალს ყური მოუკრავს შრომის ინტენსიფიკაციაზე და გვეუბნება: რა საჭიროა მიწის გაფართოვება, რაც გვაქვს, ისიც ვერ მოგვიხმარია; ჯერ ის გამოვიყენოთ, რაცა გვაქვსო?[2]) განა არ ვიცით, რომ თვითოეულ დესეტინაზე დანიაში 193,6 ფუთი ჰური მოდის, ბელგიაში 153,2 ფუთი, ჰოლანდიაში 147,5, ინგლისში 146,7 [3]) ხოლო ჩვენში 60 ფუთი? მაგრამ ის დებულება სეგალისა, თითქო ჩვენს გლეხ-კაცობას დაუმუშავებელი ადგილები ჰქონდეს, სრულიად მოკლებულია სიმართლეს. დაუმუშავებელი ადგილები კი არა, როგორც ამერეთში მეტრს მეტად განვითარებულია იჯარით მიწის დამუშავება, იჯარა მეტად საშინელ პირობებშია და აქედან ხალხი ერთიანად იფცქვნება. იჯარის არსებობას და მის მკაცრ პირობებს ბ. სეგალიც აღიარებს[4]); იჯარა კი იქიდანაა გამოწვეული, რომ მწარმოებელს თავისი საკუთარი ადგილი არა აქვს და ის იძულებულია სხვის მიწა-ადგილს მიჰმართოს. ასეთ პირობებში, რა ნაირად შეიძლება მიწა-ადგილის დაუმუშაობაზე ინტენსიფიკაციაზე ლაპარაკი?—ეს ბ. სეგალის მიუდგომლობამა ზღოს; როდესაც ბ-ნი სეგალი აგრარულ საკითხის გადაჭრას ცდილობს და შრომის ინტენსიფიკაციაზე აგრძელებს ლაპარაკს, ვალდებული იყო დაენახვებინა ჩვენთვის, რომ შრომის ინტენსიფიკაციისათვის საჭიროა მთელი კომპლექსი სოციალურ-ეკონომიურ-ტექნიკურ რეფორმებისა. რატომ ამ კითხვებს არ შეეხო ბ. სეგალი?

საგულისხმო ისაა, რომ ბ. სეგალის წიგნი სამიწათ-მომქმედო მართველობის თანხმობითა და სურვილებითაა—გამოცემული. ეს იმას ამტკიცებს, რომ მთავრობაც ბ. სეგალის აგრარულ პროგრამას ვერ ჰშორდება? თუ ეს ასე, მაშ კიდევ ერთხელ უნდა დავრწმუნდეთ, რომ ადგილობრივი მთავრობა სრულიად გარეშე სდგას ჩვენს საზოგადო ცხოვრებიდან, რომ ამ მთავრობას არაფერი ესმის ჩვენი ხალხის ჭირ-ვარამისა.

ოვედ. ღლონტი.

*) ეს წერილი დაბეჭდილია ხარკოვის გაზეთ „უტრო“-ში № 1801.

[1]) იხ. Прокоповичъ „Аграрный кризисъ и мѣропріятія правительство“ 1912 წ. ქ. მოსკოვი.

[2]) იხ. სეგალის წიგნის გვ. 82 და სხ.

[3]) იხ. პროკოპოვიჩის ნაწარმოები გვ. 16.

[4]) იხ. სეგალის წიგნის გვ. 123—128.

რაა მიზეზი ჩვენი ეკონომიური ცხოვრების დაუძლურებისა?

II

მთავრობის კაცის „აგრარულ პროგრამის“ გამო.

სათემო მიწათ-მფლობელობის წინააღმდგ გამარჯვებული ბ. სეგალი კიდევ განაგრძობს სხვა მიზეზებზე თავის უებარ სჯა-ბაასს.

სად უნდა ვეძიოთ მოუსავლობის მიზეზი?—ჰკითხულობს ბ. სეგალი და გვეუბნება:—მიწის ნიადაგშიო[1]). ამ „ბრძნულ“ აღმოჩენაზე რაღა გვეთქმის? მოუსავლობა ქრონიკული მოვლენა იყო ინგლისში, ბელგიაში, მაგრამ დღეს ქრონიკულ მოსავლიანობაზეა შეცვლილი. რანაირად მოხდა ეს სასწაული? ნიადაგი ხომ უხეირო იყო? მაგრამ როგორც კი სოციალურ-ტექნიკური კულტურა მისწვდა ბრიტანიის მიდამოებს საფრანგეთში, კამპის ოლქს ბელგიაში, მილანისას—ისპანიაში[2]), ნიადაგიც განოყიერდა, პირობებიც შეიცვალა და ყველა ადგილები იმდენად განოყიერდა და გამშვენიერდა, რომ მილიონიანი ნაყოფიერობის მოცემა იწყეს. ცხადია აქ სოციალურ-ტექნიკური კულტურაა თავი და თავი, მაგრამ ამაზე სრულიად არა ჰფიქრობს ბ. სეგალი.

მართალია სეგალი ერთი სტრიქონით აღნიშნავს საჭიროების საწარმოო იარაღისას, ირიგაციისას, მაგრამ თუ რა მიზეზია, რომ ეს ფაქტორები არ განვითარდნ ჩვენში, ამაზე კი სდუმს.

[1]) იხ. გვ. 27.

[2]) სოციალ-ტექნიკურ კულტურის ზედგავლენაზე იხილეთ ფრიად სიინტერესო: „Земледѣліе фабрично-зав. и кустарна. прем. и ремесла“—ინგლისურად ა. ნ. კონ'ზინის თარგმანი.

როგორც ვიცით, კავკასიის უმაღლესი მთავრობა მიწის საკითხში იმ აზრს დაადგა, რომ გლეხობა ბატონ-ყმობიდან განთავისუფლების შემდეგ საშუალო მდგომარეობაში იქმნა ჩაყენებული და მიწაც საკმარისი აქვსო.

ტყუილად თავს იწუხებს ის, ვინც ამიერ-კავკასიის გლეხობის მიწათ-მფლობელობის გაფართოვებით სჯრის აგრარულ საკითხსო. ჯერ ერთი, უმიწა-წყლობას ხალხის უბედურება არ გამოუწვევიაო[3]) და, მეორეც, რომ ეს იყოს მიზეზი, საქმეს არაფერი ეშველება. გლეხობას რაც მიწა-ადგილი აქვს—ეს არის, ახალის მომატება შეუძლებელია, რადგანაც მიწა-ადგილი ამიერ-კავკასიაში **საზოგადოდ** არ არის, იმდენი მაინც, რომ ამით საკითხი გადაიჭრასო.[1]) მაგრამ მართლა ისეა საქმე, როგორც სეგალი გვიჩვენებს? მართლა არა არის ამიერ-კავკასიაში იმოდენა მიწა-ადგილი, რომ მით გლეხ-კაცობის ეკონომიური მდგომარეობა,—რა თქმა უნდა თუ სხვა საჭირო ზომებიც იქნება განხორციელებული, **საგრძნობლად** გაუმჯობესდეს? თუ მიწა-ადგილი არ არის საქართველოში, მაშ საიდან მოჰყავს მთავრობას მრავალი რუსი-კოლონისტ-გადმოსახლებულები და რანაირად ამკვიდრებს მათ ჩვენში? თუ არ იყო მიწა, საიდან გაჩნდა სრულიად ხალხის მრავალი ახალშენები ჩვენში, იმერეთ-ამერეთში, შავი ზღვის პირად და სხ. თუ არაა დღეს მიწა, მაშ რისთვის აშრავლებთ ჩვენში ხოდოკებს, რად იძენთ გურიაში, ნატანების ახლოს ახალშენისთვის მიწა-ადგილს. რად ერეკებით აფხაზეთში რუსებს?

სტატისტიკურ ცნობების სრულიად უყურადღებოდ დატოვებას მოასწავებს იმის აღიარება, რომ ჩვენში გლეხებისათვის საკმაო-მიწა-ადგილი არ მოეპოვებაო. ბ. სეგალს უნდა მოვახსენოთ ის ყველასთვის—მხოლოდ მთავრობისა და სეგალისათვის უცნობი სინამდვილე, რომ დიდი ნაწილი საქართველოს ტერიტორიისა ამ ჟამად გახლავსთ ხაზინის ხელში, თავად-აზნაურობისაში; გლეხ-კაცობის ხელში კი ძალიან ცოტა ნაკერია დარჩენილი. ტფილისის გუბერნიას სულ 3,7 მილიონი დესეტინა მიწა-ადგილი უჭირავს, ქუთაისისას კი 3,3 მილ. დეს. მიწა, ე. ი. 7,0 მილიონი დესეტინა. ამ მიწა-ადგილიდან ტფილისის გუბერნიაში ყოველ ჯერის გლეხ-კაცობას უჭირავს 1,1 მილ. დეს., ქუთაისის გუბერნიაში კი გლეხის სარგებლობაშია მხოლოდ 0,4 მილ. დეს. ასე რომ, მთელ ტფილისისა და ქუთაისის გუბერნიების 7,0 მილ. დეს. მიწა-ადგილიდან გლეხობა მხოლოდ 1,5 მილ. დეს. მიწით სარგებლობს. დანარჩენი დიდი ნაწილი—5,5 მილ. დეს. გარეშე ხალხის ხელშია[5]). რამდენიც უნდა აკლონ ამ ციფრებს ბ. სეგალებმა უვარგისი მიწა-ადგილები, ტყე, ქალაქებისა და დაბა-სოფლების მდებარეობა, აშკარაა, რომ ამ მიწების გლეხების ხელში გადასვლით ორჯერ და ოთხჯერ მეტად მაინც გადიდდება გლეხობის მიწათ-მფლობელობა ასე რომ ხალხის მიერ მისწრაფება მიწა-ადგილისაკენ ფრიად შეესაბამებოდა სინამდვილეს და ეს მისწრაფება ყველავ იქმნას გაცხოველებული, რომ აგრარულმა საკითხმა სათანადო მიმართულება მიიღოს.

[1]) იხ. გვ. 29 და სხ.

[2]) იხ. გვ. 95.

[5]) გლეხების ამ საერთო ცნობას ბ. თუმანიშვილის წიგნაკიდან „Къ введеніе на кавказ. земскаго самоуп.“-ვიღებ.

დველი იყო. იგი სწავლობდა ქუთაისის საშუალო სასწავლებელში. იმან გადაშალა აკაკის წიგნი და გადმოგვითარგმნა ერთი ლექსი: დაახლოვებით თარგმანი ასეთი იყო:

„ვისაც რა უნდა ის უყვარდეს; მე მიყვარს ის, ვინც ნიადაგ შრომაშია, ვისი ხელებიც მეჭეჭებითაა სავსე. გაუმარჯოს მშრომელს და განოყიერდეს მისი ყანა. კაჭკაჭი კი არ ვარ, რომელსაც თვის ბუდეში შეაქვს ყველაფერი, რაც კი ბეკვინავს. მძულს მცონარენი და მუქთახორები, რომელნიც მშრომელის შრომით და ტანჯვით არიან განცხრომაშიო“.

სანამ ლექსებს ვკითხულობდით გზაზე, ვიწრო ხეობიდან, ეტლი ფართო მდელოზე გავიდა. ორივე მხარეს აყუდებული იყო მთები და ზედ მოსჩანდა ციხე-კოშკის ნანგრევები. მიწა დაკუწული იყო ნაჭერ-ნაჭერ და სახნავად ხმარობდა ხალხი. რაც კი შეიძლებოდა გამოეგლიჯა ადამიანს თავის და სასარგებლოდ ამ მიუდგომელ მთებისთვის, ყველაფერი გამოსტაცა. თვალი ყანების მინდორს გაჰყვა, რომელსაც დაჰმღერდა აკაკი. უეცრივ შორ, დასათვლეთით გამოჩნდა მხედართა ჯგუფი. ასიოდე მხედარი რკალივით გარს-შემორტყმოდა აკაკის ეტლს. ჩოხა-ახალუხში გამოწყობილნი ამაყად ისხდნენ ცხენებზე და გულზვიადად გამოიყურებოდნენ. მხოლოდ სიყვარულს და პატივისცემას პოეტისადმი შეუყრია ერთ ჯგუფად ეს თავმომწონე ახალგაზრდანი. ამათში განირჩეოდა ტ ნისამსოთ ორი მღვდელი — ცხენოსანი. ეტლსაც ყვავილებით ჰქონდა წარწერილი: „გაუმარჯოს აკაკისო!“

ჩვენ ფეხზე წამოვდექით და სალამი მივეცით პოეტს. პოეტმა ეტლი შეაჩერა, გადმოვიდა და მოგვიახლოვდა ჩვენ. ეს იყო ლამაზი, მთლად გათეთრებული წვერ-ულვაშით შემკული მოხუცი. სახე დაღლილი, მაგრამ დინჯი და მშვიდი ჰქონდა. თვალებში სიამოვნების და სიხარულის სხივი უკრთოდა.

მე მივესალმე: დიდად მოხარული ვარ თქვენი ნახვით. განუსაზღვრელი სიამოვნებით ივსება გული, როცა ვხედავ თუ როგორ აფასებს და რა სიყვარულით ეგებება ხალხი თავის მგოსანს. ძალიერი შთაბეჭდილება მოახდინა ჩვენზე-ამ ხალხის დღესასწაულმა და დაგვანახვა თუ რამდენად პატივსაცემი და ძვირფასი ხართ ხალხისთვის.

აღელვებულმა წერეთელმა გვიპასუხა რუსულად. იმან სქვა, რომ ვაზვიადებ მის პოპულიარობას ხალხში. მცირე პაუზის შემდეგ პოეტმა თავი მაღლა ასწია, სიცოცხლით სავსე თვალები შემომანათა და მითხრა: „თუმცა თქვენ რუსები ხართ და ჩვენ ქართველები, თუმცა სხვა და სხვა ენას ვლაპარაკობთ, მაგრამ სიყვარულის გრძნობა უნდა აერთებდეს ყველას, სიყვარულის გრძნობა ყველას ერთ ენას უნდა ამეტყველებდეს. გამოვემშვიდობეთ. წერეთელი ჩაჯდა ეტლში. ხალხმა დაიგრიალა: „გაუმარჯოს აკაკისო!“ რამდენიმე წუთის შემდეგ ეს მშვენიერი სანახაობა თვალს მიეფარა.

მზე ჩაესვენა. ცოტა ხნის შემდეგ ჩამოწვა ბნელი, გულშემაზარავი სამხრეთის ღამე. თვალწინ კი მოუშორებლივ მიდგა მხიარული, ბრწყინავი სახე მოხუც-პოეტისა. გაიარა რამდენიმე დღემ. ერთ ჩვ ნაცნობ ქართველ ინტელიგენტს უამბე ამ შეხვედრის ამბავი, იგ ადელდა, გამაწყვეტინა ლაპარაკი და ხელზე მაგრად მოშიჭირა: „აკაკი ჩვენთვის, ქართველებისთვის იგივეა, რაც თქვენთვის ლევ ტოლსტოიო“.

ს. ანისიმოვი.

სასამართლო

17 ნოემბერს, ტფ. სასამართლო პალატის საგანგებო საკრებულომ წოდებათა წარმომადგენლების მონაწილეობით განიხილა საქმე ი. ავაქოვისა, თავ. მ. მაყაშვილისა და კ. გელოვანისა, რომელთაც ბრალდებოდათ სოციალ-დემოკრატების თელავის ორგანიზაციის წევრობა. ამ საქმის გამო გამოწვეული იყო 20 მეტი მოწმე. ბრალდებულთ იცავდნენ: ავაქოვს—ნაფ. ვექ. გრუზენბერგი და კაჩუხოვი; თავ. მაყაშვილს—ნაფ. ვექ. ბროდსკი, კ. გელოვანს—ნაფ. ვექ. თან. კატანიანცი. მოწმეების ჩვენებამ გამოარკვია, რომ ბრალდებულნი არ არიან დამნაშავენი ხოლოდ გენერალ მაყაშვილის ჩვენება (რომელიც უკვე გარდაიცვალა) იყო ბრალდებულთა წინააღმდეგ. **ბრალმდებლის** თანაშემწე თხოულობდა ბრალდებულთა დასჯას. დამცველები კი თხოულობდნენ გამართლებას, რადგან არავითარი საბუთი, მათი მონაწილეობის დამტკიცებელი არ არისო.

სასამართლომ გელოვანი და ავაქოვი დამნაშავედ იცნო [და გადასახლება მიუსაჯა. მაყაშვილი კი გაამართლა.

---

26 ოქტომბერს ტფილისის ოლქის სასამართლომ განიხილა საქმე ზ. ხატიაშვილისა, რომელსაც ბრალდებოდა მოიჯარადრის როსტომაშვილისაგან ხელშეკრულობის ქალალდის მოტაცება. როსტომოვს სახლი უნდა ეშენებინა ხარტიაშვილისათვის და თუ ფულს დროზე არ მისცემდა 300 მან. იჯარას იხდიდა. მოწმეებმა დაამტკიცეს, რომ მოიჯარადრე სახლს ცუდათ აშენებდა, ხატიაშვილმა რამდენჯერმე გააფრთხილა, და სახლი ეხლაც აუშენებელიაო.

პროკ. თანაშემწე მოითხოვდა 1657 მუხ. ძალით ბრალდებულის დასჯას.

დამცველმა, ნაფ. ვექ. თანაშემწემ **ჟორდანიამ** აღნიშნა, რომ სახლი ჯერაც აუშენებელია და ამიტომ ჯარიმის გადახდაზე აქ ლაპარაკი არ შეიძლება. ამ ხელშეკრულობის დარღვევა კანონიერად შეიძლებოდა და ამიტომ ბრალდებულს მოტაცება კი არ სურდა, გამოართვა პირადაპირ, რადგან, მოიჯარადრემ არ შეასრულა პირობებიო. სასამართლომ ბრალდებული გაამართლა.

სამეგრის დეკეშა

პეტერბურგი

ვგლოვობთ გულწრფელ მამულიშვილს, საყვარელ მასწავლებელს არისტოს, რომელმაც მთელი სიცოცხლე ახალგაზდობის აღზრდას შესწირა და თავისი ტკბილი ქართულით ჩაგვინერგა სიყვარული მამულისადმი.

ქართული გიმნაზიის ყოფილი მოსწავლენი პეტერბურგის სტუდენტები: აბუდუშელიშვილი, აგლაძე, ავალიშვილი, ალიმბარაშვილი, ბეშვენაძე, ?ეკიძე, გაბაშვილ, დავითაშვილი, დეკანოზიშვილი, იმნაიშვილი, კორძაია, კეკელია, გოგიციძე, მიქელაძე, მჭედლიშვილი, მამულაშვილი, მაჭავრიანი, მსუქნიშვილი, ომიაძე, საყვარელიძე, ფალავანდიშვილი, ?იფიანი, შარაშიძე, ჩიქოვანი, ცაგურიები და ჯაფარიძე.

სხვა და სხვა ამბავი

კასოს ცირკულიარი.

სახალხო განათლების მინისტრმა კასომ ცირკულიარი დაუგზავნა სამოსწავლო ოლქის მზრუნველებს, მიიღონ ზომები მოსწავლეთა დემონსტრაციების გამართვის წინააღმდეგ.

ალბანეთის დამოუკიდებლობა.

საზონოვის აზრით, ალბანეთის დამოუკიდებლობის გამოცხადება ჯერ-ჯერობით ნაადრევიაო.

ათვალისწუნებული პროფესორი.

ხარკოვის უნივერსიტეტის პროფესორ პოლიაკოვს სტუდენტებმა ბოიკოტი გამუაცხადეს. პოლიაკოვი, მიუხედავად იმისა რომ მის ლექციებს არავინ ესწრობა, მაინც განაგრძობს ლექციების კითხვას.

ბავშვების გახრწნა.

ბერმა კუცომმა გახრწნა ორი პატარა ქალი — ერთი ხუთისა და მეორე ექვსი წლისა. კუციმი დაატყვევეს და მისი საქმე ბრალმდებელს გადასცეს.

მემარჯვენეთა ბოიკოტი.

სახელმწიფო სათათბიროს დეპუტატებმა გადასწყვიტეს პრეზიდიუმის არჩევნებს ბოიკოტი გამოუცხადონ.

კიდევ საგენტოს ოინი.

პეტერბურგის საგენტო გვატყობინებდა, გუჩკოვი პეტერბურგის საქალაქო არჩევნებში დიდი ხმის უმეტესობით გავიდაო. როგორც „ბაკინეცს“ საკუთარი კორესპონდენტი ატყობინებს გუჩკოვი გასულა ხმოსნად, მაგრამ შედარებით სხვა კანდიდატებთან, ძრიელ ცოტა ხმა მიულია.

ბალკანეთის ომი

დეკეშები.

20—21 ნოემბერი.

საზავო მოლაპარაკება.

სოფია. „მორი“ იტყობინება: რადგანაც საბერძნეთის რწმუნებულმა მიიღო მთავრობისგან სამოქმედო ინსტრუქცია, დღეს შეიძლება მოხდეს გადამწყვეტი თათბირიო.

სოფია. დღეს დანიშნულია დელეგატების თითბირი—დროებითი ზავის გამო. ეს უკანასკნელი თათბირი იქნება.

სტამბოლი. საბერძნეთი უარზეა ჩამოაკდოს დროებითი ზავი, სანამ ოსმალეთი არ დაუთმობს საბერძნეთს კუნძულს ხიოს და მიუელინს. თათბირი დღეს არ მოხდა, რადგანაც საბერძნეთს თანხმობა ჯერ არ გამოუცხადებიაო.

სტამბოლი. ჩათალჯაში სამხედრო მოქმედება შეწყვეტილა დროებითი ზავის ჩამოგდების გამო. ომის შეჩერების მიზეზი არის ძლიერი დაღალვა ბულგარეთის ჯარისა.

სტამბოლი. გუშინ ოსმალეთის დელეგატები მოელოდნენ დროებითი ზავის ოქმის ხელმოწერას. ამისთვის სულთანის ფირმანიც ეჭირათ ხელში, მაგრამ ხელის მოწერა არ მოხდა. ბულგარები მოელოდნენ ადრიანოპოლის ადგილს. ბაისის შედეგი ეს იყო: ოსმალების მომავალ საზღვრად უნდა იყოს ხაზი ენოსის სრუტედან დაწყებული ადრიანოპოლამდი, შემდეგ აუხვევს მიდიისკენ შავ ზღვაზე, ადრიანოპოლი, ლიულე-შურგსი და მიდია ოსმალეთს უნდა დარჩესო, დედეაგაჩი, დემოტიკა, მუსტაფა-ფაში და კირკილისე ბულგარებსაო. ალბანია იანინის და სკუტარის ვილაეტით მიიღებს ავტონომიას. მაკედონიის ავტონომიაზე ოსმალებს უარი უთქვამთ.

სტამბოლი. ოსმალეთის სააგენტო იუწყება, რომ დროებითი ზავის ხელშეკრულებას ხელი მოაწერეს ოსმალეთმა, ბულგარეთმა, სერბიამ და ჩერნოგორიამ.

სტამბოლი. სააგენტოს ცნობა ჯერ-ჯერობით ნაადრევი უნდა იყოს, გარეშე საქმეთა სამინისტროს 11 ნახ. საათზე ჯერ არავითარი ცნობა არ მოსვლია.

სოფია. ირწმუნებიან, საზავო მოლაპარაკება ლონდონში მოხდებაო.

სოფია. გუშინ საღამოს მოაწერეს ხელი დროებითი ზავის ხელშეკრულებას.

სტამბოლი. გარეშე საქმეთა სამინისტრომ დაადასტურა ცნობა, რომ ერთის მხრივ ოსმალეთმა და მეორეს მხრივ ბულგარეთმა, სერბიამ და ჩერნოგორიამ ხელი მოაწერეს დროებითი ზავის ოქმს.

სოფია. დროებითი ზავის ჩამოგდების ოქმს ხელი მოაწერეს 20 ნოემბერს საღამოს 8 საათზე. ოქმის ტექსტი დანევის შედგენილია. დროებითი ზავის პირობები შემდეგია: მებრძოლი ლაშქრები დარჩებიან თავიანთ პოზიციებზე; ალყაშემორტყმული სიმაგრეების გამაგრება საომრო სურსათით აკრძალულია. ბულგარეთის ჯარისთვის, სურსათის ძიწოდება შეიძლება შავი ზღვით ადრიანოპოლით, დროებითი ზავის ჩამოვარდნიდან ათი დღის შემდეგ. 17 დეკემბერს დაიწყება საზავო მოლაპარაკება. ოქმს ხელი მოაწერეს ბულგარეთის დელეგატებმა, ბულგარეთის, სერბიის და ჩერნოგორიის საზელით. საბერძნეთმა მიიღო უფლება ერთი დღის შემდეგ მიემხროს ოქმის დადგენილებას. თუ ეს მიმხრობა არ მოხდა, საბერძნეთი მიიღებს მოლაპარაკებაში მონაწილეობას.

ათინა. გაზეთ „პატრისს“ მოჰყავს საბერძნეთის ელჩის განცხადება, რომ დროებითი ზავი მხოლოდ ოსმალეთისთვის არის სასარგებლოო. საბერძნეთს უნდა ის დროებითი ზავი, რაც ხელს შეუწყობს ოსმალეთის გაძლიერებას და ომს უფრო აუტანელს გაჰხდისო. საბერძნეთმა განთავისუფლებისთვის დაიწყო ბრძოლაო და დროებითი ზავი საქმის დაბოლოვებას ხელს უშლისო. საბერძნეთი განაგრძობს ბრძოლას თავის მოკავშირეებთან ერთადაც და უმათოდაც.

გაზეთებიდან.

დროებითი ზავი.

„აჟანს ოტომანი“ ოფიციალურად იუწყება: დროებითი ზავი, რომელიც რამდენიმე დღის შემდეგ ჩამოვარდება, მშვიდობიანობის სრულ დამყარებამდე გაგრძელდება ყველა საომარ ასპარეზზე, როგორც მაკედონიაში, ისე ფრაკიაში.

ადრიანოპოლის ბედი.

სოფიიდან იტყობინებიან: ოსმალეთი სთანხმდება ადრიანოპოლის ციხის დანებებას, მაგრამ არა როგორც დროებითი ზავის, არამედ სრული მშვიდობიანობის ჩამოგდების ერთ-ერთ პირობად. რადგან თუ მთელი მაკედონია და ფრაკია მოკავშირეთა ხელში იქნება, ციხეს ყოველივე სტრატეგიული მნიშვნელობა ეკარგება. ახლა კი, დროებითი ზავის დროს, ოსმალები ვერ ბედავენ ციხის დათმობას, რადგან რევოლუციის ატეხის ეშინიათ. მოლაპარაკების დაწყების დღიდანვე ადრიანოპოლის გარეშემო განუწყეტელი ბრძოლა სწარმოებს. ჩათალჯის სიმაგრეებთან ორივე მხარე ჭნედ ემზადება გადამწყვეტი ბრძოლისათვის. იმედი აქვთ, რომ სამშვიდობო მოლაპარაკება ორ-სამ დღეში დაგვირგვინდება.

მოკავშირეთა გეგმა.

მოკავშირეთა სამხედრო წრეებში ამბობენ, რომ თუ ჩათალჯის სიმაგრეების იერიშმა დიდი მსხვერპლი მოითხოვა, მოკავშირეები გალიპოლის ნახევარ კუნძულს აიღებენ, რათა დარდანელის ციხის განადგურებით მარმარილოს ზღვაში შესასვლელი გზა მისცენ საბერძნეთის ფლოტს, რომელიც შეუძლებლად გახდის ოსმალთა მარცხენა ფრთის დაცვას. ოსმალებიც გრძნობენ ასეთ საფრთხეს და იმიტომაა, რომ გალიპოლის ნახევარკუნძულზე დამხმარე ჯარი გადალხეს.

გალკანეთი და ევროპა

დეკეშები

ათინა. ათინის სააგენტო იუწყება: რომის ერთი დიდი გაზეთი ჰკიცხავს საბერძნეთის საქციელს ალბანეთის საკითხშიო. ბერძნებმა დაიჭირეს კუნძული სოსონი. ეს კუნძული ეკუთვნის იონისის სახელმწიფოს და სხვა კუნძულებთან ერთად შეადგენს კორფის კუთვნილ ბას. 1884 წლის შემდეგ, როცა იონისის სახელმწიფო შეუერთდა საბერძნეთს, კუძულიც საბერძნეთის საკუთრებაა.

ვენა. ელჩი ედლი უსკიუბიდან პრიზრენში წავიდა, რათა გამოიძიოს ელჩ პროხასკის საქმე.

რომი. ვალონის ბედი ძლიერ აწუხებს იტალიის პოლიტიკოსებს.

ვენა. დეპუტატთა პალატა დროებითი ხარჯთაღრიცხვის განხილვის დროს გერმანიის ნაციონალურ კავშირის დეპუტატი გროსმა სიტყვა წარმოსთქვა. გერმანია და მისი წარმომადგენლები უნდა დარწმუნებულნი იყვნენ, რომ ავსტრია-ჰუნგრეთი გაჭირვების დროს დაეხმარება მოკავშირე გერმანიასო.

ბერლინი. რეიხსტაგში კამათის დროს პოლონელმა ტრამჩინსკიმ სთქვა, სლავიანები შეადგენენ ავსტრიის ლაშქრის 60 პროცენტს. თუ გერმანიის და პრუსიის პოლიტიკა ავსტრიის კავშირს ემყარება, უნდა ცოტა ჩაუფიქრდეს თავის საქციელს და ჰკითხოს თავის თავს: იმ ტოტს ხომ არა ჰსჭრის, რომელზედაც თვითონ ზის? იმ პარტიამ, რომელიც ალბანეთის ბედით არის გატაცებული, არ უნდა დაივიწყოს, რომ ოკ-მილიონიანი პოლონელი ხალხი ღირსია დამოუკიდებელ არსებობისაო.

ლონდონი. „რეიტერს“ ატყობინებენ საბერძნეთიდან: საბერძნეთი არ დასთანხმდება იმ პირობებს, საც ოსმალეთის სიძლიერეს ხელს შეუწყობს.

ბელგრადი. „სამოუპრავა“ „ტანის“ კორესპონდენტის საპასუხოდ სწერს: ის გარემოება, რომ იტალიასა და ავსტრიას შორის არსებობს ალბანეთის თაობაზე ხელშეკრულება სრულიად არ აბრკოლებს ბალკანეთის სახელმწიფოებს საზოგადოდ და კერძოდ სერბიასო, რადგანაც ლაპარაკია არა საერთაშორისო მიწაწყალზე, არამედ ოსმალეთის იმპერიაზეო.

ალბანეთი, როგორც განსაკუთრებულ ტომის ან საადმინისტრაციო ოლქი არასოდეს არ არსებობდა. სერბიას ეს საკითხი გადასაწყვეტად გადაიტანს ან ჰაგის ტრიბუნალზე, ან დიდ სახელმწიფოთა კონფერენციაზე.

ბელგრადი. „სამოუპრავა“ სწერს: ბალკანეთის სახელმწიფოებს ჰსურთ ალბანეთის გაყოფა მშვიდობიანობის დაცვისთვის. ისინი ალბანეთის შევიწროვებას სრულიადაც არა ჰფიქრობენ. ალბანელები სერბიელებთან ერთ თანასწორ უფლებიანები იქნებიანო. ავსტრია ამის წინააღმდეგია. 15 წლის წინად იტალიასთან დასდო ხელშეკრულება ალბანეთი ოსმალეთის ბატონობის ქვეშ იმყოფებოდესო. ამას საერთაშორისო ხასიათი არა აქვს, რადგანაც სხვა სახელმწიფოების დასტური არა აქვსო.

გაზეთებიდან.

ავსტრია სამზადისს განაგრძნობს.

ვენიდან იუწყებიან: მობილიზაციის დროს ავსტრიას 190.000 ცხენი დასჭირდება; ამით აიხსნება იმ განკარგულების გაცემა, რომელიც ავსტრიელებს უკრძალავს საზღვარ გარედ ცხენების გაყიდვას, ქალაქში დიდი მღელვარება გამოიწვია კანონ-პროექტმა რომლის ძალითაც სამხედრო სამსახურში უნდა გაიწვიონ 50 წლისანი, ნაცვლად ორმოცისა, როგორც აქამდე იყო. კრაკოვიდან იტყობინებიან, რომ გალიციის სკოლები და მონასტრები სამხედრო საავადმყოფოების საჭიროებისათვის გადააკეთესო.

რუსეთი მზად არის.

ვენიდან „რუსკოე სლოვოს“ ატყობინებენ: დიპლომატიურ წრეებში ამბობენ, რომ ავსტრიის ელჩი, ცარსკოე სელოში აუდიენციის შემდეგ შეხვდა რუსეთის სამხედრო მინისტრს სუხომლინოვს და შემდეგი სიტყვებით მიმართა:

— მაშასადამე, მშვიდობიანობა და მშვიდობიანობა, თქვენო აღმატებულებავ!

— ვიცი—მიუგო მინისტრმა—რომ რუსეთს, ინგლისსა და საფრანგეთს სურთ მშვიდობიანობა, მაგრამ თუ ომი აუცილებელი შეიქნა, რუსეთი მზადაა საომრად.

ალბანეთის ავტონომია.

ალბანეთის დროებით მთავრობის წევრებად აირჩიეს: პრეზიდენტად ისმაილ-ქემალ-ბეი, ვიცე-პრეზიდენტად კათოლიკეთა სამღვდელოების წარმომადგენელი კაჩიერო, მდივნად კათოლიკე გურუსი.

დეკეშები

(დეპეშათა ჰეტერბ. სააგენტო)

საზღვარ-გარედ

21—22 ნოემბერი.

ტოკიო მინისტრთა კაბინეთი, მთელი თავისი შემადგენლობით თანამდებობიდან გადადგა.

კოშაგაჩი. კობდოში ხმებია, ვითომც ჩინელები დასავლეთ მონღოლიაზე მიდიან. კობდოში რუსეთის რაზმი არ არის.

ვაშინგტონი. დაიწყო მუშაობა კონგრესმა. ტაფტმა ვრცელი მოხსენება გაუგზავნა.

რომი. იტალიის ელჩი პეტერბურგში მელელამოი თანამდებობიდან გადააყენეს. მის ნაცვლად დანიშნეს კარლოტი.

რუსეთი

რიგა. გაფიცვა სტამბებისა დასრულდა. გაზეთები გამოდის.

პეტერბურგი. დაიჭირეს გაზეთ „ლუჩის“ მე-56 ნომერი.

პეტერბურგი. 24 ნოემბერს გაიხსნება საბჭო მუშების დაზღვევის საქმეების გამო.

თეატრი და ხელოვნება

ზუბალაშვილების სახალხო სახლი. კ. ფოცხვერაშვილის კონცერტი სახალხო სახლში ხუთშაბათს, 29 ნოემბერს გაიმართება ქართულ სახალხო წარმოდგენების მმართველ წრის თაოსნობით. ამ დღისთვის წრეს ახალმა კლუბმა სიმებიანი ორკესტრი უფასოდ დაუთმო.

ზუბალაშვილის სახალხო სახლი. 19 ნოემბერს ზუბალაშვილის სახალხო სახლში გაიმართა სალიტერატურო-სამუსიკო საღამო. საღამოს სამ განყოფილებისგან შესდგებოდა. პირველ განყოფილებაში ნაფიც ვექილის თანაშემწემ გიორგი ჟორდანიამ წაიკითხა ლექცია—„ქართველ ერის დახასიათება, ანდაზების მიხედვით“ ლექტორმა აღნიშნა სიძნელე ამ საქმისა, რადგანაც ამ დარგში პირველი ცდა მას ეკუთვნის და საამისო მასალაც ძლიერ ცოტა მოიძებნება. ჟორდანიამ დაჰყო ანდაზები იმისდა მიხედვით, თუ ადამიანთა ცხოვრების რომელ მხარეს ახასიათებს ესა თუ ის ანდაზა: აღნიშნა, სარწმუნოების ხასიათის ანდაზები, რაიც ქართველ ერს ღვთის მოყვარედ ახასიათებს მაგრამ მისი ღვთის მოყვარება ფანატიზმამდე არ მიდისო. აღნიშნა უფლებრივი მხარე ანდაზებისა; წმინდა საოჯახო მხარე, რაიც გვიჩვენებენ ოჯახის წევრთა ურთიერთობას და ბოლოს, მიგვითითა ხალხის ფილოსოფიაზე, თუ როგორ უყურებს გარემოს. მე ვამბობ „აღნიშნა“, „მიგვითითა“, უფრო სწორედ იქნებოდა მეთქვა „შეეცადა აღენიშნა“, „განიზრახა დაეხასიათებინა“ და სხვ. ბატონმა ლექტორმა ქართულ ანდაზებში წინააღმდეგობა აღმოაჩინა და ეს იმითი ახსნა, რომ ხალხს ერთდაიმავე დროს ჰყავს თავისი სოკრატი, არისტოტელი ან შოპენჰაუერი და შეხედულობათა სხვა და სხვაობა ამით აიხსნებაო. ძეკი მგონია, ხალხი, განსაზღვრულ დროს ან სოკრატია, ან შოპენჰაუერი. წინააღმდეგობის ახსნა მხოლოდ ისტორიულის თვალსაზრისით აიხსნება. თუ რა დროს, რა პირობებში უხდებოდა ხალხს ცხოვრება. მაგალითად წინად ხალხი იტყოდა—„ბატონის რისხვა—წყალობაო“, ეხლაკი ძნელად თუ ხალხმა რისხვა წყალობად ჩაბარათვას ბატონს და რისხვას რისხვითვე არ უპასუხოს. წინად ქართველი ხალხი ამბობდა—„ანბანური სტუდრობაო, ნუ გგონია ხეზმრეტლურ ძალაუფლებ ოდებრივობა თვისი ბუნებრივის სიკვდილით კვდება ხალხი აზნაურის მაგვრად დიამბეგს ამბობს. ჟორდანიას რომ ეს ისტორიული მეთოდი მიეღო მხედველობაში მაშინ მისთვის ის წინაალმდეგობა, ანდაზებში რომ აღმოაჩინა, გაჭრებოდა. რასაკვირველია, აქაც ამ დარგის შეუსწავლებლობაა მიზეზი. არ ვიცი რომელი ანდაზა რა დროსა არის შექმნილი და რა დროს დაჭარგა მნიშვნელობა. მაინც ჟორდანია მადლობის ღირსია.

მეორე განყოფილებაში წაიკითხეს ლექსები: ფრანგიშვილმა, ჭიაურელმა, ა. ყანჩელმა და სავიცკიმ საკუთარი ლექსები წაიკითხა: იანქოშვილმა. ანეგდოტები სთქვა და გიტარა დაუკრა სალაყაიმ და ჯანაშვილმა წაიკითხეს იმერული და კინტოური სცენები. შემდეგ კავსაძის გუნდმა მეტად მწყობრად და საამოდ შეასრულა ქართული ხალხური სიმღერები.

პროგრამაში აღნიშნული იყო: ადამიძე, გაბუნია, ჩუბინაშვილი, მეტრეველი, ნ. ერისთავი და ამათში არც ერთი არ მობრძანებულა.

თუ ჟორდანიას ლექციას და კავსაძის გუნდს გამოვაკლებთ საღამო ფრიად უშინაარსო გამოდგა. წესრიგი აუტანელი იყო. ლექციის კითხვის დროს ისეთი გუგუნი იდგა, თითქოს ხალხი თეატრში კი არა სამასლაათოდ მოსულაო. X.

ათი წლის თავი ავლაბრის სახალხო თეატრისა.

ამ თვეში შესრულდა ათი წელიწადი, რაც ავლაბრის სახალხო თეატრი დაარსდა. ამ ათმა წელმა ის ნაყოფი გამოიღო, რომ დღეს ავლაბრის განაპირა უბნელები საკმაოდ შეეჩვივნენ და გაიგეს თეატრის მნიშვნელობა. ათი წლის თავია, არა მარტო თეატრის დაარსებისა, არამედ ქართულ წარმოდგენების დასაწყისისაც. იმედია ყურადღებას მიაქცევს ამ ჟამად ამავე თეატრში მომქმედი „ავლაბრის ქართულ სახალხო წარმოდგენების მმართველი წრის გამგეობა“ და შესაფერად აღნიშნავს ათი წლის თავს.

ნინია ქიზიყელი.

ნაძალადევის თეატრი. ოთხშაბათს, 21 ნოემბერს, წარმოადგინეს კ. მესხის ისტ. დრ. „თამარ ბატონიშვილი“.

უმთავრეს როლებს ასრულებდნენ: ქ-ნნი ამირანაშვილი (თამარი), აფაზიშვილისა (ელისაბედ და რუსუდან), ბ-ნნი გაბინაშვილი (ლაშა გიორგი), კუდუხაშვილი (შალვა), სვანაძე (ელიზბარი), გოგაშვილი (ივანე არღუთაშვილი) და სხვ...

აღტაცებაში მოიყვანა საზოგადოება მშკენიერის თამაშით ბ. სვანაძემ.

სხვა მოთამაშეთაგან ცოტათი ერჩეოდნენ ბ-ნნი კუდუხაშვილი და გოგაშვილი—დანარჩენებს კი არც ცდა და არც სურვილი არ ეტყობოდათ კარგად თამაშობისა და აჩრდილებსავით დადიოდნენ სცენაზე.

ხალხი წარმოდგენას ბევრი დაესწრო.

სცენის მოყვარეთა წრე ბოროტად სარგებლობს თეატრისადმი ხალხის სიყვარულს და ხშირად შეუფერებელს პიესებს სდგავს. დროა რეპერტუარს ჯეროვანი ყურადღება მიაქციოს **მიშო.**

ქუთაისი. კვირას, 18 ნოემბერს, ადგილობრივმა დრამატიულმა დასმა წარმოადგინა 4 მოქმედებიანი დრამა „ბავშვების კატორღა“ ანდრე დელორდისა და პიერ შენისა. პიესის მოკლე შინაარსი ასეთია: მდიდარი ვაჭრის შვილი ჟორჟ ისეთს პირობებში აღიზარდა, რომ 16 წლის ყმაწვილი მუდამ გარყვნილებასა და ლოთობაში ატარებდა დროს. მამა მისი შარლი ჯერ ცემა-ტყეცით აპირებდა მის მორჯულებას, მაგრამ, როდესაც ამ საშუალებით ვერას გახდა, გადაწყვიტა ბავშვს გაგზავნა მონლიოში არსებულ ბავშვთა გამასწორებელ კოლონიაში. ეს კოლონია კი ბავშვების გამასწორებელი კი არა, უფრო გამრყვნელი და სულისა და ხორცის დამამახინჯებელი იყო. ჟორჟმა ვერ აიტანა გამასწორებელ კოლონიის, ამ „ბავშვების კატორღის“ სასტიკი რეჟიმი და არჩია თავის ჩამოხრჩობა. პიესა შინაარსიანი და კარგი სასცენოა.

მეტად მოხდენილად, გრძნობიერად შეასრულა ჟორჟის როლი ბ-ნმა გვარაძემ, რომელსაც საზოგადოდ დაჩაგრული, მცირე წლოვანთა წარმოდგენაში ბადალი არა ჰყავს. მისმა გრძნობიერმა თამაშმა მთელი საზოგადოება ააცრემლა. კარგი იყო ქ-ნი ქილარჯიშვილი ჟორჟის დედის როლში. ბ-ნი არაბიძე, როგორც ყოველთვის, ამ პიესაშიც კარგად ასრულებდა მოხუც დობრის როლს. იშვიათად შეიძლება უკეთესად შეასრულოს ვინმემ გამოყეყეჩებულის როლი, როგორიც იყო ამ საღამოს ი. აპტალიდი. მშვენივრად შეასრულა ქ-ნმა ამირეჯიბმა ელენეს პატარა როლი. მოხდენილად ასრულებდა შარლ ლამარის როლს ბ-ნი არადელი-იშხნელი მხოლოდ ცოტათი როლის უცოდინარობა ეჩხეოდა. ბ-ნს იმედაშვილს არც კი შეეძლო კარგად არ შეესრულებინა ისეთი მცირე როლი, როგორიც იყო ლუი ლამარის როლი. დანარჩენები ანსამბლს საზოგადოდ ხელს უწყობდნენ. წარმოდგენას საზოგადოება საკმაოდ დაესწრო.

ქ. ბათომი. 17-ს ნოემბერს შმაევსკის თეატრში დრამატ. დასის „მოგზაური“-ს მიერ წარმოდგენილ იქმნა ცნობილი მწერლის ბიერსონის 5 მოქ. დრამა „გაკოტრება“ თარგმანი შალვა დადიანისა. პიესა შეეხება ცხოვრების მწვავე საკითხს „გაკოტრებას“. მდიდარი კომერსანტი ტიელდე (შალვა დადიანი), რომელიც ფუფუნება-გაცხრომით ცხოვრობს, თავის ქალებით ვალბორგა (წუწუნავა) სიგხე, (ელ. ანდრონიკაშვილისა) და ცოლი (ბეჟანიშვილისა), რომელთაც გარდა სიამოვნებით ცხოვრებისა არა-რა იციან „შრომით“ ლუკმა პურის მოპოვებისა... შალვა დადიანი ხელოვნურად ასრულებდა თავის როლს. „ჟესტიკულიაცია“, რომ ნაკლებ ეხმარა ბ. დადიანი შეუდარებელი იქნებოდა... ბეჟანიშვილისა თანდათან ფხას იჩენს თამაშში. წუწუნავასაც არა უშავდა-რა, რომ გადამეტებულად არ კეკლუცობდეს. იაკობსეს (ყალაბეგიშვილი) და ვექილი ბერენტ (კორიშელი) რიგიანად ასრულებდენ თავიანთ როლებს, ნამეტნავად კორიშელს ეტყობოდა დაკვირვება და სიღინჯე. პარტორი (სარელი) და პრამი (ხაგუნავა) სწორედ თავ-თავიანთ ტყავში იყვნენ ამ ჯერად და ძიტომ ძეორე მოქმედებაში ნადიმის დროს მათ კარგი მთამეეტდილება მოახდინეს მაყურებელზე... სახეს ტიელდეს ვექილი (ძურუსიძე) საუცხოვო დიქციითა და მოქმედებით ხიბლავს მაყურებელთ და ძიტომ მის თამაშის შემდეგ დაუსრულებელი ტაში და ყვირილი გაისმის ხოლმე. ლეიტენანტ გამარს (ბარველი) ცოტა უგულობა ეტყობოდა. ყველა დანარჩენებიც ხელს უწყობდნენ საერთო თამაშს ამიტომ საზოგადოდ ამ თამაშმა მწყობრად ჩაიარა. თვით პიესაც კარგს მთამეეტდილებას სტოვებს მაყურებელზე. საძწუხაროდ წარმოდგენას შედარებით ნაკლებ საზოგადოება დაესწრო. **ტრ. ი—ძე.**

ბათომი. ოთხშაბათს ადგილობრივმა დრამატიულმა დასმა „მოგზაურმა“ დასდგა ქ-ნ ნინო ნაკაშიძის ახალი პიესა. „ვინ არის დამნაშავე“? ეს პიესა გურულთა ცხოვრებიდანაა აღებული და სალიტერატურო კრებული „გრდემლის“ ძე-2 ნომერშია მოთავსებული. პიესამ საუცხოოდ ჩაიარა. მშვენიერმა დადგმამ და აღსრულებამ დამსწრეთა აღტაცება გამოიწვია. ბევრჯელ გამოიწვიეს, ნინო ნაკაშიძე და მხურვალე ტაშის ცემით დააჯილდოვეს. **ს.**

წერილი რედ. მიმართ

ბ. რედაქტორო! უმორჩილესადა გთხოვთ ადგილი დაუთმოთ თქვენს პატივცემულ გაზეთში შემდეგს:

კვირას, 11 გიორგობისთვეს, „ავლაბრის დრამატიულ თეატრში“, რომელიც ეკუთვნის ბ. მეზუროვს, თეატრის გახსნისა გამო გამართა საღღესასწაულო წარმოდგენა რუსულ-ქართულ-სომხურ ენაზე. როგორც განცხადებიდანა სჩანდა, ქართულ წარმოდგენაში მონაწილეობას ღებულობდნენ **„ავლაბრის ქართულ სახალხო წარმოდგენების მმართველი წრის“** სცენის მოყვარენი. ამიტომ ვაცხადებთ, რომ ზემოხსენებული წრის დასი მხოლოდ თავის საკუთარს თეატრში (მურაშკოსეული) ჰმართავს სახალხო წარმოდგენებს და ბ. მეზუროვისეულ თეატრთან არავითარი დამოკიდებულება არა აქვს და არც ხსენებული წარმოდგენა ეკუთვნოდა მას. ვინც იმ დროს იქ მონაწილეობას იღებდნენ, ყველა კერძო პირები იყვნენ და მათ მხოლოდ ყალბად ისარგებლეს „ავლაბრის წრის“ სახელით და შეცდომაში შეიყვანეს მაყურებელი საზოგადოება, რისთვისაც ვაძლევთ წინადადებას ყალბად სხვისა სახელის მატარებელთ, ნუ ინებებენ ამგვარად წარმოდგენების გამართვას. წინააღმდეგ შემთხვევაში მივმართავთ ზომებს. **„ავლაბრის წრის“ გამგეობა.**

ᲚᲘᲐ ᲬᲔᲠᲘᲚᲘ

ხარკოვის ქართულ სათვისტომოს მოვალეებს.

ხარკოვის უნივერსიტეტთან არსებულ ქართველ სტუდენტთა სათვისტომოს გამგეობა ერთხელ და უკანასკნელად კიდევ მიჰმართავს სათვისტომოს მოვალეებს კეთილ ინებონ ვალის დაბრუნება. უკანასკნელ ვადად დანიშნულია მომავალ წლის იანვრის ბოლო რიცხვები, რის შემდეგაც ვექსილები სასამართლოს გადაეცემა, ვინაიდან დღევანდელ პირობებში სათვისტომო სრულიათ მოკლებულია სხვა შემოსავალს.

ფულის გამოგზავნა შეიძლება ამ მისამართით: Харьковъ Большая Мос алевская д. № 41. студенту Костантину Цагарели

ვალის გადახდა ნაწილ ნაწილადაც შეიძლება.

თავმჯდომარე **ალ. წერეთელი.**
მდივანი **დათ. ჩხეიძე.**

S. P. უმორჩილესათ ვთხოვთ სხვა ქართულსა და რუსულს გაზეთებს ეს წერილი გადაბეჭდონ.

რედაქტორ-გამომცემელი
ნ. კუარდელაშვილი.

ᲒᲐᲛᲝᲡᲐᲓᲔᲒᲘ ᲪᲜᲝᲑᲐ

მატარებელთა მიმოსვლა
(ᲖᲐᲛᲗᲠᲝᲑᲘᲗ)

15 ოქტომბრიდან,
ᲨᲐᲕ-ᲖᲦᲕᲐᲖᲔ.
(დრო ტფილისის საათითაა აღნიშნული).
„ᲕᲐᲠᲠᲝᲑᲐ-ᲜᲐᲕᲝᲚᲜᲝᲒᲘᲡ“
საზოგადოების გემები.

ბათომიდან გადის:

1) პირდაპირი, **საფოსტო** გემი **შაბ.**, და **კვირ.**, ღამ. 12 ს. 58 წ.

ირგვლივ მოსიარულე:

№ 1. **ოთხშ.**—შუა ღამის 1 ს, 58 წ.
№ 2. **პარასკევ.**, შუაღამის 1 ს. 58 წ.
№ 1. **სახ.**, **შაბათ.**, ნაშუადღ. 2 ს. 58 წ.
№ 2. **ორშაბ.**, ნაშ. 2 ს. 58 წ.

ბათომში მოდის:

ოდესიდან პირდაპირი, **საფ.**, **პარ.** დილ. 6 ს. 58 წ.

ირგვლივ მოსიარულე:

№ 1. **ორშ.**, საღ. 9 ს. 58 წ.
№ 2. **ოთხშ.**, საღ. 8 ს. 58 წ.
№ 1. **სამშ.**, **პარ.** საღ. 8 ს. 58 წ.
№ 2. **კვირ.**, საღ. 6 ს. 40 წ.

ᲙᲐᲡᲙᲘᲘᲡ ᲖᲦᲕᲐᲖᲔ.
„ᲙᲐᲕᲙᲐᲖᲘ“ და **ᲛᲔᲠᲙᲣᲠᲘ“**
საზოგადოების გემებისა.

ბაქოდან გადის:

კრასნოვოდსკს, ყოვ.-დღე საღ. 4 ს. 40 წ.
ენზელს პირდაპირი, **პარ.**, და **სამშაბ.**, ნაშუადღ. 4 ს. 40 წ.
ირგვლივ მოსიარულე:
ასტარას, **ხუთშ.** ნაშუადღ. 5 ს. 25 წ.

ბაქოში მოდის;

კრასნოვოდსკიდან ყოველ-დღ. დილ. 9 ს. 40 წ.
ენზელიდა ორშ. და პარ., დილ. 60 ს. 5 წ.
ასტარიდან კვირ., ირგვლ. მოს. დილ. 4 ს. 44 წ.

ᲣᲤᲐᲡᲝ ᲡᲐᲔᲥᲘᲛᲝ ᲓᲐᲮᲛᲐᲠᲔᲑᲐ
ქალაქის საბჭოს ექიმები.

უბნები
1—2 **გ. ა. გედალინი** (სდგას ვერაზე, ოლგის ქუჩა, 22. ტელეფ. 592).
3—4 **მ. ი. შავერდოვი** (ფეთხაინის აღმართზე, 1, ტელ. 619).
5—6 **ტ. მ. თამთეოსიანი** (ველიამინოვის, 4, ტელეფ. 680).
6—7 **შ. ა. მიქელაძე** (ავლაბარში, კახეთის ქ., 1, ტელ. 715).
8—9 **ნ. დ. ხატისოვი** (კუკიაში, ნიკოლოზოვის ქ. 7, ტელ. 715).
10, 11—12 **ა. ი. შჩერბინინისა** (დიდუბეში, საგურამოს ქ. 5. ტელეფ. 71.

ᲥᲐᲚᲐᲥᲘᲡ ᲡᲐᲐᲕᲐᲓᲛᲧᲝᲤᲝᲔᲑᲘ

მთავარი—მუხრანის ქუჩა, 9.
ავლაბრისა—კახეთის ქ. № 15.
ხარფუხისა—ვორონცოვის ქ. 55.
კუკიისა—ჩერქეზიშვილისა, 1—18.
დიდუბისა—საგურამოს ქ. 5.

ქალაქის საბჭოს ექიმები მოვალენი არიან ღარიბ მცხოვრებთ უფასო საექიმო დახმარება აღმოუჩინონ ქალაქის საავადმყოფოებში და თვითონ ავადმყოფის ბინაზედაც ყოველმა თავ-თავის უბანში), თუ უბრალო ექიმი დილის 11 საათამდე მოიწვიეს, ვალდებულია იმ დღესვე ინახულოს ავადმყოფი, გარდა საჩქარო შემთხვევებისა, როცა დამრეა დაუყოვნებლივ უნდა მისცეს.

ᲡᲐᲡᲐᲜᲘᲢᲐᲠᲝ ᲔᲥᲘᲛᲔᲑᲘ

უბნები: 1, 2—9 **ბ. ფომინა-ოსიპოვისა** ვაკეში, საკუთარი სახლი, ტელეფ. 461).
მე-4 და რუსის ბაზარში **ქრ. ლ. ქანთარია** (სოლოლაკი, ამაღლების ქ. 517).
5—6 **ი. მ. ზაბლუდოვსკი** (გრიბოედოვის, 10. ტელ, 645).
0, 11—12 **ვ. ა. მირაქოვი** (მიხეილის ქ., 174 ტელ. 327).
7—8 **გ. ი. ნათიშვილი** (ვორონცოვის ძეგლთან, მონუმენტინ შესახვ. 5. ტელ. 487).

სასურველია, თვითონ მცხოვრებლები დაგვეხმარებოდნენ სასანიტარო წესიერების შემოღებაში და სადაც-კი ამ მხრივ უწესობას შეჰნიშნავენ—სახლებში თუ სხვა ადგილებში სასანიტარო მოთხოვნილებათ არღვევენ, ცუდს საჭმელ-სასმელს აკეთებენ და ჭყიდიან და სხ.—დაუყონებლივ ზემოდ დასახელებულ ექიმებს აცნობონ, წერილობითი განცხადებები ყველას შეუძლიან გარდასცეს ქალაქის სავაჭრო პოლიციის კანტორებში: ვერის მოედანზე. რუსის ბაზარში, თათრის მოედანზე, კახეთის მოედანზე, ავლაბარში რიყის ქუჩაზე, 54, ელისაბედის ქუჩა 56 და მალაკნის მოედანზე.

ᲒᲐᲜᲪᲮᲐᲓᲔᲑᲐᲜᲘ

დიდხნის გამოცდილი მკერავი ქალი
ᲕᲚᲔᲒᲣᲚᲝᲒ ᲡᲐᲙᲔᲠᲐᲕᲡ
ᲥᲐᲚᲔᲑᲘᲡᲐ და **ᲑᲐᲕᲨᲕᲔᲑᲘᲡ ᲙᲐᲑᲔᲑᲡ.**
საკმეს ვაბარებ სუფთად, საჩქაროდ ძვიელ ნაკლებ ფასად აგრეთვე **ვიყვან შეგირდებს**, ვასწავლი მორიგების დაგვარად.
მისამართი ჭავჭავაძის ქუჩა **№ 12 ხომასურიძე.** 1603.

ᲔᲥᲘᲛᲘ **Ш. А. ᲛᲘᲥᲔᲚᲐᲫᲔ** იღებს **შინაგან და ბავშვთა სნეულებებს** ავადმყოფთ ყოველ დღე საღამოს 5 ს.—6½ საათ. ქ. ხიდის ქ. № 6

ᲡᲐᲛᲙᲣᲠᲜᲐᲚᲝ
ᲔᲥᲘᲛᲗᲐ ᲡᲐᲖᲝᲒᲐᲓᲝᲔᲑᲘᲡᲐ
მუდმივის საწოლებით.
ᲒᲐᲓᲐᲕᲘᲓᲐ ᲐᲮᲐᲚ ᲒᲘᲜᲐᲖᲔ

მიჰეილის ქუჩა, № 49 და რეუტოვინ მისახვევი № 2. ტელეფონი № 1026.

ავადმყოფებს იღებენ:

ალაჯანოვი მიხ.—საშარდე ორგანოთა, ათოშახგისა და კანის სნეულებისა—ნაშუად. 12—1 ს.
ვნუკოვი მ. პ.—ქირურგიულ სნეულ. ნაშუად. 1—2 საათამდე.
ეგიაზაროვი ი. ნ.—შინაგან, ნევრვებისა სულით-ავადმყ. ელექტროტერაპატია დილ. 11—12 საათამდე.
კიმონტი გ. პ.—ქირურგიულ სნეულ. დილის 11—12 საათამდე.
მაგაკიანი გ. ნ.—შინაგან სნეულებ. და ბავშვების ავადმყ. დილ. 11½—12½ სთ.
შამაში ი. ი.—ქირურგიულ ავადმყ. 12—1 საათამდე.
ავილოვაა ა. ა.—კბილის ავადმყ. 9½—11½ საათ.

სამკურნალოში სწამლობენ ელექტრონითა და მასაჟით. ახდენენ გამოკვლევას მიკროს ოპიულ, ბაქტეროლოგიურსა და ქიმიურს. ყველს უცრიან. ძიძებს ამოწმებენ. რჩევის ფასი ათი შაურია. ოპერაციები და კონსულტაცია მორიგებით.

სამკურნალოს სტაციონალური განყოფილება შესდგება: საზოგადო პალატისა და ცალკე ნომრებისაგან.

წამლობა „606“-ით და 914. 1513.

ᲔᲥᲘᲛ ᲜᲐᲕᲐᲡᲐᲠᲓᲘᲐᲜᲘᲡ
ᲞᲘᲠᲕᲔᲚᲘ ᲙᲔᲠᲫᲝ
ᲡᲐᲛᲙᲣᲠᲜᲐᲚᲝ

დაარსებულია 1880 წელს.
(ვორონცოვის ძეგლის პირდაპირ).

ავადმყოფების მიღება ყოველ დღე გარდა კვირისა.

ᲓᲘᲚᲘᲗ:

„606“—11—12 ს. ᲨᲔᲨᲮᲐᲙᲣᲚᲔᲑᲐ ᲙᲝᲜᲡᲣᲚᲢᲐᲪᲘᲣᲠᲐᲓ.

ბ. ა. ნავასარდიანი: 11—12 ს. ქირურგიული, და ვენერიული (სიფილ.) ავად.
ბ. გ. აგასაროვი: 1—2 ს. შინაგანი ბავშვთა ავადმყ.
კ. მ. ჩიქოვანი: 9½—10 ს. თვალისა, შინაგანი და ნერვებისა.
ზ. ი. ბაბანასოვი: 10—11 ს. საბებიო ქალებისა და ბავშვებისა,
ნ. ტ. მულინი: 10—12 ს. ყურისა, ცხვირისა და ყელისა.
მ. გ. ავეტისიანცი: 11—12 ს. კანისა, სიფილისი, ვენერ., საშ. და ქირურგ.
გ. ი. გურგენოვი: 12—1 ს. საბებიო, ქალებისა და ბავშვებისა.
ა. ბ. კარაპეტიანცი: 12—1 ს. შინ. კანი საბავშვო და ყვავილის აცრა.
ექიმი ქალი **ე. ნ. ამბრუმოვა-მელ ქალი** 1—2 ს. საბებიო დ. ქალების ავადმ.

ᲡᲐᲦᲐᲛᲝᲗᲘ:

მ. გ. ავეტისიანცი: 6—7 საათ.

რჩევა-დარიგება 50 კაპ. ხელმოკლეთა ვის უფასოდ, კონსულტაციები და ოპერაციები მორიგებით.

სამკურნალოს დირექტორი მედიცინის 1078 დოქტორი **ბ. ა. ნ ნავასარდიანი.**

ᲤᲔᲮᲡᲐᲪᲛᲔᲚᲔᲑᲘ
ᲗᲝᲛᲐ Დ. ᲯᲐᲜᲣᲧᲐᲠᲐᲨᲕᲘᲚᲘᲡ
მაღაზია-სახელოსნოში.

მუხრანის ქ. № 2. ყოველნაირი: საკუთარი და პეტერბ. მეხანიკური ნაწარმოები. 683.

მუხრანის კერძო
ᲡᲐᲛᲙᲣᲠᲜᲐᲚᲝ
ᲡᲐᲬᲝᲚᲘ ᲙᲠᲐᲝᲢᲔᲑᲘᲗ.

19 თებერვლის ქუჩა, იგივე რიყე, № 48, ახალ მუხრ. ხიდის პირდაპირ, **ტელეფ. № 370.** დასაწოლად ავადმყოფნი მიიღებიან—ყოველ დროს, ხოლო გასასინჯად ფეხზე მოსიარულე ავადმყოფნი მიიღებიან დანიშნულ დროზე შემდეგ

	ᲔᲥᲘᲛᲔᲑᲘᲡ ᲛᲘᲔᲠ:	ᲓᲘᲚᲘᲗ:
შინაგანი სნეულებანი, ბავშვთა და მოზრდილ.	**სპეკტიორი გ. მ.**	8½—9½ ს.
	გაზაზოვი ა. ა.	0—11 ს.
	იაშვილი ა. ო.	11—12 ს.
	აბაკელია ი. კ.	12—1 ს.
	ღოლობერიძე გ. მ.	12½—1½ ს.
სადოსტატ. ქრ. სნეულებანი:	**გრიგორიანი ა. ი.**	11—12 ს.
	მელკონიანი გ. ა.	12—1 ს.
	ჯაში ი. ი.	9½—10½ ს.
საშარდეს და გენიტალ. სადოსტატ. ქრ. სნეულებ.	**გრიგორიანი ა. ი.**	11—12 ს.
ექ.-ქალ. სნეულებ. საშვილ. და საბებიო.	ექ.-ქალ. **საყვარელიძე დ. გ.**	11—12 ს.
	ღოლობერიძე	12½—1½ ს.
ცხვირ-ყურ.-ყელის სნეულებ.	**შტრეიხერი მ. ა.**	12 12½ ს.
ცოფი სენის და ანტ. სნეულებ.	**შაპელნიკოვი გ. ი.**	1½—2½ ს.

ფასი გასინჯვისა 50 კ. საწოლი კრაოტი 3 მან. დღეში. ცალკე ოთახი 5 მან. ოპერაციები მორიგებით. **შეშხაპუნება წამლებისა „606“** და **„914“**, ყვავილის აცრა, ელექტრონით წამლობა, ჩიძის გასინჯვა, დაზელა (მასაჟი), მოწმობის შედგენა და სხვა, შეღავათიანი ფასებით. 1158

ᲒᲐᲛᲝᲬᲣᲚᲘᲐ ᲓᲐ ᲘᲧᲘᲓᲔᲑᲐ
ᲐᲠᲩᲘᲚ ᲭᲝᲠᲭᲐᲫᲘᲡ
ᲗᲘᲖᲘᲜᲔᲑᲘ.

I ტ.	„ეროვნულ პრობლემის გარშემო“ ფასი	75 კ.
II „	„ჩვენი საზოგადოებრივობა „ „ „ „ „	80 კ.
III „	„ნაბაზრევი“ „ „ „ „ „ „ „ „	65 კ.
IV „	წერილები „ცნობის ფურცლ.“-„მოამბ.“ 1901—1902 წ. „	85 კ.

Ქ. Შ. ᲬᲔᲠᲐ-ᲞᲘᲗᲮ. ᲒᲐᲛ. ᲡᲐᲯᲝᲒ. ᲬᲘᲒᲜᲘᲡ ᲛᲐᲦᲐᲖᲘᲐᲨᲘ
ᲘᲡᲧᲘᲓᲔᲑᲐ შემდეგი წიგნები.

ი. გოგებაშვილისა ბუნ. ეროვნებისა . . . . . 20 კ.
„ რჩეული პედაგოგიური და პუბლიცისტური წერილები 1 მ.
„ საარაკო თავ-გადასავალი ტახტის მემკვიდრისა . 10 კ.
„ ქართველთა მეფე გლეხის ქოხში სტუმრად . . 5 კ.
„ Методическое руководство для учителей и учителницъ 40 კ.
გაბაშვილი ეკ. თხზულებანი 1 მ. 20 კ.
გულიევრის მუგზაურობა . 30 „
ერისთავი რ. თხზულებანი წ. II 40 „
თხზ. ვაჟა-ფშაველასი. . . 1 მ. —
ვეფხის ტყაოსანი . . . . 60 „
კრილოვის არაკები . . . 50 „
კლდიაშვილის მოთხრობანი 30 „
ნაწყვეტები პოლ. ეკონომიიდან 50 „
რუს.-ქართ. ლექსიკონი ჩუბ. 2 მ. 40 „
რობინზონ კრუზო . . . 30 „

ახლად მიღებული წიგნები:

Къ Матеріаламъ по исторіи и древн. Грузіи и гос. Джачашв. 1—25
Крестьянск вопросъ въ Закавказьѣ Аваліани . . 2—50
О древне-грузанскихъ лѣтописцахъ XI стол. Кагабадзе . 35 „
Кавказскіе депутаты въ 3 еіи Гос. Думѣ . . . . . 50 „
Шави ქვა. წუწუნავასი. . . 10 „

ადრესი ტელეგრამისათვის: Тифлисъ Грамотность. 1141.

მიგიღეთ საუკეთესო გემოს მარცვლოვანი,
ქვირითის (კავიარ.) **ᲮᲘᲖᲘᲚᲐᲚᲐ,**
თევზის მრეწველნი
ᲫᲛ. ᲙᲔᲒᲕᲔᲚᲝᲕᲔᲑᲘ.
ᲞᲣᲨᲙᲘᲜᲘᲡ Ქ., ᲡᲐᲙᲣᲗᲐᲠᲘ Ს. № 9.
ᲢᲔᲚᲔᲤᲝᲜᲘ № 712.
1131

გამოსული ქერჩის
ᲡᲔᲚᲘᲝᲢᲙᲔᲑᲘ
და ყოველგვარი
ᲙᲝᲜᲡᲔᲠᲕᲔᲑᲘ.
მოგვდის მუდამ დღე საკუთარი სამრეწველოდან ახალი თევზი, ხიზილალა, (ჟიტკა), ორაგული, თართი, ტარადანა, ლოქო და სხვა, და აგრეთვე ყოველ დროს იყიდება მაღაზიაში **მოხარშული დოში, ზურგიელი,** და ყოველგვარი
ᲨᲐᲕᲘ ᲮᲘᲖᲘᲚᲐᲚᲐ

Если Вы за небольшія деньги хотите имѣть для себя или Вашихъ дѣтей много хорошихъ книгъ, дающихъ возможность пополнять образованіе и способствовать саморазвитію, знакомящихъ со всѣми новинками науки, литературы и современной цивилизаціи, дающихъ серьезныя и полезныя на практикѣ свѣдѣнія; если Вы хотите знать все, чѣмъ интересуется міръ, правду о русской жизни и политикѣ, то выпишите извѣстный, всегда выполняющій свои обязательства (издается одиннадцатый годъ) журналъ

Въ 1913 году подписчики „Вѣстн. Знанія“ получаютъ: 52 №№ еженедѣльной иллюстрир. газеты-журнала „Вѣстн. Знанія“, знакомящей со всѣмъ совершающимся на свѣтѣ (политика, міровыя событія, новости литературы) и освѣщающей народныя нужды. Главная задача „Недѣли“ — не скрывать правды отъ народа. Въ „Недѣлѣ“ даются подписч. безплатно юридическ., образователь. и др. совѣты. (Можно „Недѣлю“ выписывать и отдѣльно отъ „В. Зн.“ Цѣна въ годъ 3 р., четверть года 75 к.).

12 книгъ „Вѣстн. Зн.“ ежемѣсячнаго иллюстрированнаго журнала, въ общедоступной формѣ знакомящаго съ прогрессомъ человѣчества.

Отдѣлы: естественно-научный, историко-географич., соціально-экономич., философіи, математики, психологіи, педагогическій, литературно-художеств. (съ отдѣльными цвѣтными **картинами**), критическій, сельско-хозяйств., новыхъ изобрѣтеній, юридич., медицинскій, познанія Россіи, **популярно-научный**, одинаково интересный взрослымъ и дѣтямъ старшаго в зраста. Сотрудники журнала и приложеній — профессора и извѣстные литераторы—дѣлаютъ „Вѣстн. Знанія“ единственнымъ **дѣйствительно научнымъ, но популярнымъ** журналомъ къ „Вѣстнику Знанія“ дается **цѣлая библіотека по всѣмъ отраслямъ знанія:**

Въ приложеніяхъ 1) „ДЕСЯТЬ ЛѢТЪ КУЛЬТУРНОЙ РАБОТЫ“. Альбомъ портретовъ и картинъ виды и проч. съ описаніемъ. (Это приложеніе получать только подписавшіеся не позже января). 2) ИЛЛЮСТРИРОВ. ИСТОРІЯ УКРАИНЫ, проф. Грушевскаго, въ 4-хъ выпускахъ. 3) ЛЕКЦІИ по ЕСТЕСТВОЗНАНІЮ и ФИЛОСОФІИ. проф. Геккеля. 4) ОБЩЕСТВЕННО-ЭКОНОМИЧЕСКІЕ ИДЕАЛЫ НАШЕГО ВРЕМЕНИ, проф. М. И. Туганъ-Барановскаго. 5) ГИГІЕНА ДУХА Физіологія Гигіена ребенка, мужчины, женщины. Половой вопросъ и пр., проф. Клестона съ дополнен. проф. Фореля, въ 2-хъ выпускахъ. 6) ЭКСПЕРИМЕНТАЛЬНАЯ ФИЗИКА, п оф. Бернштейна. 7) ПСИХОЛОГІЯ и УЧИТЕЛЬ, д-ра Мюнстерберга изд др. 8) СОЧИНЕНІЯ ЛОПЕ-ДЕ-ВЕГА: „Доротея“, „Любовь и честь“. 9) КАВКАЗСКІЙ ЛИТЕРАТУРНЫЙ АЛЬМАНАХЪ. 10) ЛАТЫШСКІЙ ЛИТЕРАТУРНЫЙ АЛЬМАНАХЪ.

Сверхъ того подписчики, въ зависимости отъ избраннаго ими абонем. (при подп. указывать № абонем.), **получатъ слѣд. капитальныя сочиненія:**

1-й абонементъ: 12 вып. иллюстр. біографич. библіотеки **ВЕЛИКІЕ ЛЮДИ,** жизнеописанія знамен. людей всѣхъ временъ и народовъ, со статьями по экономикѣ, политикѣ и пр. проф. **М. Ковалевскаго**, проф. **Туганъ-Барановскаго** и др. Много рисунковъ и отдѣльныхъ цвѣтныхъ картинъ.

Сочиненія Ч. ДАРВИНА: Кругосвѣтное путешествіе на кораблѣ Бигль— Въ **4** выпускахъ съ рисунками.

2-й абонементъ: въ 16 выпуск. **МІРОВАЯ ЛИТЕРАТУРА.** Литер. китайцевъ, японцевъ, египтянъ, индусовъ, персовъ, евреевъ, арабовъ, грековъ, римлянъ, кельтовъ, германцевъ, возрожденія Италіи, Англіи, Франціи, Испаніи и др. Литература славянъ: чеховъ, поляковъ, русскихъ, болгаръ и др. Роскошн. изд. со мног. рисунк. и около **60** отдѣльныхъ картинъ и хромотипій.

3-й абонементъ: въ 16 выпускахъ **КНИГА ПРИРОДЫ и ЧЕЛОВѢЧЕСКОЙ КУЛЬТУРЫ.** Солидн. трудъ въ 9 част: ч. I и II. Пространство и время, бар. **Шейнгеръ-Лерхенфельда**; ч. III. Мельница жизни, проф. **Оствальда**; ч. IV. Колыбель жизни, проф. **Шенихена**; ч. V. Обитаемые міры, проф. **Мейера**; ч. VI—IX. Психологич. эволюція человѣчества, проф. **Вундта**. Роскошн. изд., около 600 рис. и 60 отд картинъ и хромотипій. (Въ книжн. маг. б. ст. 15 руб.).

4-й абонементъ: 12 выпусковъ **СВОДЪ ЗАКОНОВЪ.** 4 вып. **ПРАКТИЧЕСКОЙ ЭНЦИКЛОПЕДІИ** (руководство по ремесламъ, хозяйству, домоводству, полезные рецепты и пр.). Въ 1913 г. въ этомъ изд. будетъ дана книга **ПРАВА РУССКАГО ГРАЖДАНИНА,** какъ ихъ опредѣлять, какъ ихъ осуществлять, какъ ихъ отстаивать. Съ образц. прошен. и пр. Сост. прис. пов. **П. А. Брюнелли.**

5-й абонементъ: въ 16 выпускахъ ИЛЛЮСТРИРОВАННАЯ **ИСТОРІЯ РЕЛИГІЙ** съ древнѣйшихъ врем. до нашихъ дней, проф. **Шантепи-де-ля-Сосей.** Роскошное изданіе, около 600 рис. и 60 отдѣльныхъ картинъ и хромотипій. (2 большихъ тома).

ПОДПИСНАЯ ЦѢНА на „Вѣстн. Знанія“ съ газ. „Недѣля“ и всѣми прилож. въ годъ **8** руб., съ перес. **9** руб., за границу (черезъ загран. почтамты) **12** руб. При подпискѣ на „В. Зн.“ со всѣми прилож. и „Недѣлей“ **допускается разсрочка:** при подпискѣ **3** р., 10 марта, 10 іюня и 10 сент. по **2** руб.

ПРЕМІЯ: Выписавшіе всѣ деньги до января имѣютъ право на премію книг. на 2 р. (по особ. катал.), уплачивая лишь за перес.

Адресъ: С.-Петербургъ, Невскій пр., 40, Контора „ВѢСТНИКА ЗНАНІЯ“.

Редакторъ-издатель В. В. Битнеръ. Москва 151286. 1610.